



БОЛОВСРОЛ,
ШИНЖЛЭХ УХААНЫ
ЯАМ



БОЛОВСРОЛЫН СУДАЛГААНЫ
ҮНДЭСНИЙ ХҮРЭЭЛЭН



THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

МОНГОЛ ХЭЛ V

ДАСГАЛ АЖЛЫН ДЭВТЭР



Улаанбаатар хот
2023 он

Б.ЦАСАНЧИМЭГ, Б.АЯУЖАН, А.ХАБДОЛДА, Т.САУЛЕ

МОНГОЛ ХЭЛ V

ДАСГАЛ АЖЛЫН ДЭВТЭР

Хос хэлний сургалттай ерөнхий боловсролын
сургуулийн 5 дугаар ангид үзнэ.

Улаанбаатар хот
2023 он

ННА 74.1
ДАА 372
М-692

Монгол хэл V: Хос хэлний сургалттай ерөнхий боловсролын сургуулийн
5 дугаар ангийн дасгал ажлын дэвтэр. /УБ.2023-80 нүүр/

Энэхүү дасгал ажлын дэвтрийг Боловсрол, Шинжлэх Ухааны Яам, Дэлхийн
Банкны хамтран хэрэгжүүлж буй "Боловсролын чанарын шинэчлэл" төслийн
дэмжлэгээр боловсруулж, хэвлэв.

© Боловсролын Судалгааны Үндэсний Хүрээлэн

ISBN: 978-9919-9004-4-1

ГАРЧИГ

НЭГ: БИ.....	5
ХОЁР: ГЭР БҮЛ.....	11
ГУРАВ: ЭРДЭМ НОМ.....	17
ДӨРӨВ: АЖИЛ ХӨДӨЛМӨР.....	23
ТАВ: ДЭЛХИЙН УЛС ОРОН.....	31
ЗУРГАА: ЭРҮҮЛ АМЬДРАЛ.....	39
ДОЛОО: АМЬТАД.....	47
НАЙМ: ЭХ ДЭЛХИЙ.....	55
ЕС: ХАРИЛЦАА.....	63
АРАВ: ЁС ЗАНШИЛ.....	71
БАТАТГАЛ.....	79

ТАНИХ ТЭМДЭГ



СОНСОХ



ЯРИХ



БИЧИХ

1

НЭМЭЛТ ДААЛГАВАР

ӨМНӨХ ҮГ

Хос хэлний сургалттай ерөнхий боловсролын сургуулийн тавдугаар ангийн сурагчдын Монгол хэлний “Сонсох – Ярих – Унших – Бичих” чадварыг хөгжүүлэхэд зориулсан “Гарын авлага” болон “Дасгал ажлын дэвтэр”-ийг та бүхний гарт хүргэж байгаад баяртай байна.

Энэхүү хоёр номын дасгал даалгавар нь сурагчдын монгол хэлний дараах чадварыг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.

- Монгол хэлээр идэвхтэй, зорилготой сонсох, чухал зүйлийг лавшруулан тодруулж, тэмдэглэж сонсох, санаа бодлоо илэрхийлэх, цээжлэн тогтоох чадварыг хөгжүүлэх
- Монгол хэлээр унших, бичих, сонсох чадвартай болох, зөв хурдан, ойлгож, уран унших, эхийг задлан тайлбарлах чадварыг хөгжүүлэх
- Санаа бодлоо жишээ татан, оновчтой, ойлгомжтой, товч тодорхой, дэс дараалалтай илэрхийлэх чадварыг хөгжүүлэх
- Алдаагүй цэвэр сайхан бичих, дуурайн зохиож бичих, зорилгодоо нийцүүлэн, бүтцийн дагуу бичих, учир шалтгааны уялдаа холбоотой өрнүүлэн бичих чадварыг хөгжүүлэхэд энэхүү гарын авлага тусална.

Хүүхдүүд та нарын хичээнгүйлэн суралцах үйлсэд нь амжилт хүсье!

Номын цагаан буян дэлгэрэх болтугай.

Зохиогчид

I БҮЛЭГ. БИ

ДААЛГАВАР 1



1. “Бүртгэл” эхийг сонсоод, зөв хариултыг олоорой.

1 Үг, өгүүлбэрийн дуудлагыг сайтар анхаарч сонсоорой.

- Үйл явдал хаана өрнөсөн бэ?



- Нямаагаас номын санч юуны тухай асуусан бэ?

а гэр бүлийн тухай

б өөрийнх нь тухай

в эрүүл мэндийн тухай

- Энэ асуултыг ямар учраас асуусан бэ?

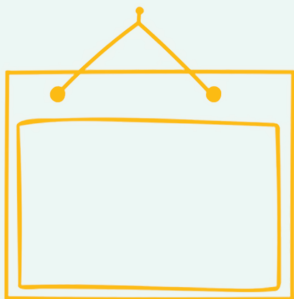
а танилцахын тулд

б уншигчаар бүртгэхийн тулд



2. Хүснэгтийг бөглөж, танилцуулгаа бичье.

1 Бичсэнээ хянаж, алдаагаа засъя.



Өөрийгөө зураарай.

★ Танилцуулга ★

Овог, нэр:

Төрсөн он, сар, өдөр:

Төрсөн газар:

Нас: Хүйс:

Сурдаг сургууль, анги, бүлэг:

Гэрийн хаяг:

Харилцах утасны дугаар:

Дуртай хичээл:

Дуртай спорт:

Авьяас, сонирхол:



ДААЛГАВАР 2



1. "Миний намтар" эхийг сонсоод, зөв хариултыг олоорой.

▶ Жарас хэдэн настай вэ?

а 9

б 10

в 11

г 12

▶ Жарас ямар хичээлийг илүү сонирхдог вэ?

а биеийн тамир, математик

б биеийн тамир, монгол хэл

в монгол хэл, математик

г биеийн тамир, хүн ба байгаль



2. Өдрийн тэмдэглэлдээ өөрийнхөө тухай бичье.

Өөрийн 3 үеэ
зураарай.

БИ

Би багадаа

Би одоо

Би ирээдүйд

ДААЛГАВАР 3



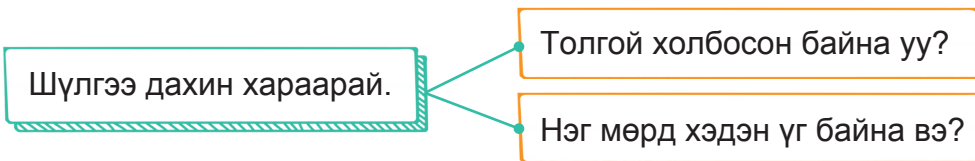
1. "Сайн хөвгүүний шинж" шүлгийг 2 удаа анхааралтай сонсоод, шүлгийн мөрийг зөв дарааллаар бичээрэй.

Сайн хөвгүүний шинж	
	Эцгийн сургаалаар явагч
	Ааш зан нь дөлгөөн номхон
	Аж төрөхөд маш зүтгэлтэй
1	Эрхэм сайн хөвгүүний ёс нь
	Ах дүү хэнд ч ачлалтай
	Ашид бүтээмжтэй хөвгүүн
	Эрдэм билиг сурахад дуртай
	Арга ухаанд цэцэн сайн
	Энэрэх ухаантай хөвгүүн

Сайн хөвгүүний шинж	
1	Эрхэм сайн хөвгүүний ёс нь



2. "Сайн охин, хөвүүний шинж" шүлгээс сонгон, дуурайн зохиож бичээрэй.



Сайн шинж

.....

.....

.....

.....



.....

.....

.....

.....

.....

1 Бичсэнээ хянаарай.

- Зөв бичгийн дүрмийн алдааг хянах
- Алдсан үгээ зөв болгож, шүлгээ хичээнгүй бичих
- Бичсэн шүлгээ багш, найз нөхдөдөө уншиж өгөх

ДААЛГАВАР 4



1. "Найзууд" эхийг сонсоод, асуултад хариулаарай.

1 Үг, өгүүлбэрийн дуудлагыг сайтар анхаарч сонсоорой.

▶ Цэцэг, Чимэг хоёр нэг ангид сурдаг уу?

а Тийм

б Үгүй

▶ Хэн нь хичээлдээ хичээнгүй сайн бэ?

а Чимэг

б Цэцэг

▶ Цэцэг Чимэг хоёрын хийсэн үйлийг зөв харгалзуулж зураарай.

Цэцэг ★

★ Тоо бодож өгдөг.

★ Байнга хуулдаг.

Чимэг ★

★ Үргэлж тусална.

★ Уруу царайлна.



2. "Миний найз" эхийг уншаад, гүйцээж бичээрэй.

1 Үгсээс зөв хувилбарыг сонгоорой.

Жишээ нь:

Бид нэг байранд амьдардаг.

а амьдардаг

б гудамж

в бий

Миний найз

Марат бол миний хөрш. Манайх нэг байранд амьдардаг. Бид 1. _____ руу хамт явдаг. Би тавдугаар ангид, харин Марат дөрөвдүгээр ангид сурдаг. Марат бид хоёр хамтдаа цагийг өнгөрөөх дуртай. Амралтын өдрүүдэд бид цэцэрлэгт хүрээлэнд очиж, 2. _____ унадаг. 3. _____ орсон өдөр Марат манай гэрт ирлээ.

Бид хоёр шагай тоглож, бас зурагт 4. _____. Марат математикт үнэхээр сайн учраас заримдаа надад 5. _____ хийхэд тусалдаг. Би "Монгол хэл", "Хүн ба байгаль" хичээлд их дуртай. Би амьтан тэжээх дуртай. Надад нохой байхгүй, харин Маратад 6. _____ бий. Түүний нэрийг Барс гэдэг.

Сонгох үгс:

1 ⇒ а. дэлгүүр

б. сургууль

в. музей

2 ⇒ а. дугуй

б. нохой

в. тоть

3 ⇒ а. Бороо

б. Талх

в. санаа

4 ⇒ а. үзнэ

б. үзэж байна

в. үзсэн

5 ⇒ а. хөл бөмбөг

б. тэжээмэл амьтад

в. гэрийн даалгавар

6 ⇒ а. зурагт

б. нохой

в. Сандал

ДААЛГАВАР 5



1. Нэг өдрийн төлөвлөгөө бичээд, мөрддөөрэй.

Өдөр хоног өнгөрсөөр л байна уу? Өдрийг үр дүнтэй өнгөрөөх цагийн хуваарь бүтээгээрэй.

08.00-09.00






2. Дараах хүснэгтээс дан эгшигт гийгүүлэгчээс бүтсэн үгийг олж бичээрэй.

а	а	в	г	о	л	ё
ж	з	и	й	н	о	м
н	м	о	н	г	о	л
т	у	ү	ф	х	ц	ч
б	а	р	в	а	р	я

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Үг, өгүүлбэрийн дуудлагыг анхаарч сонссон.			
2. Эхийг сонсоод, асуултад хариулсан.			
3. Эхийг уншаад, мэдрэмж сэтгэгдлээ илэрхийлсэн.			
4. Найз нартаа өөрийгөө товч танилцуулсан.			
5. Үе, үгийг зөв хэлж, үгийг сольж гээлгүй уншсан.			
6. Эхээс баатруудын хийсэн үйлийг ялгаж дүгнэсэн.			
7. Шүлэг дуурайж бичсэн.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. Эгшигт болон заримдаг гийгүүлэгчийн дүрмээ эргэн санасан.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.

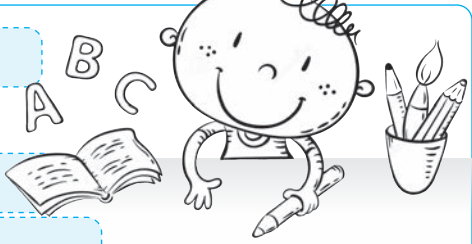
Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.


Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.


Би маш сайн хичээж суралцсан.




4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.




Би үүнийг чаддаг болно.




сонсох



ярих



унших



бичих

II БҮЛЭГ. ГЭР БҮЛ

ДААЛГАВАР 1



1. Мурат Айна хоёрын харилцан яриаг анхааралтай сонсоод “үнэн”, “худал” хариултаас сонгож тэмдэглээрэй.

	үнэн	худал
Айна хоёр дүүтэй.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Айнагийн дүү сагсан бөмбөгөөр хичээллэдэг.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Айнагийн бас нэг дүү нь усан спортоор хичээллэдэг.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Мурат хоёр ахтай.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Муратын дүү бусдад чин сэтгэлээсээ тусалдаг.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>



2. Харилцан яриаг гүйцээж бичээрэй.

1 Асуулт, хариултыг бүтэн өгүүлбэрээр бичээрэй.

Наран: Чи дүүтэй юү?

Саран:

Наран: Чи ах эгчтэй юү?

Саран:

Наран: Ах чинь хэдэн настай вэ?

Саран:

Саран: ?

Наран: Миний ах гэрлэсэн.

Саран: ?

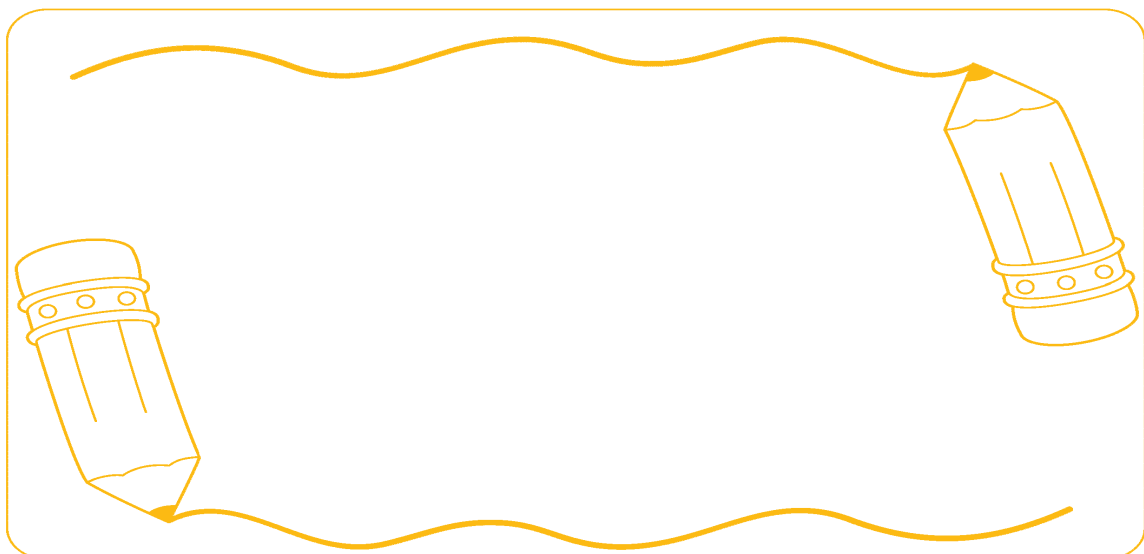
Наран: Ах маань багш мэргэжилтэй

Саран: ?

Наран: Тийм ээ, Ах маань айлын том



3. Гэр бүлийнхнээ зураад, танилцуулж яриарай.





4. Гэр бүлээ танилцуулж ярьснаа алдаагүй, цэвэрхэн бичээрэй.

Blank writing area with a yellow dashed border and horizontal blue dashed lines for writing.



5. Өгүүлбэрийг гүйцээж бичээрэй.

Миний ээжийн ээж миний	ЭМЭЭ
Миний ээжийн аав миний	
Намайг төрүүлсэн миний	
Намайг өсгөсөн миний	
Миний охины нөхөр миний	
Миний хүүгийн эхнэр миний	
Миний хүүгийн хүү миний	
Миний аавын ах миний	
Миний ээжийн ах миний	



6. Шүлгийг гүйцээж зохиож бичээд, цээжлээрэй.



Аав ээж намайг	минь гэх юм
Аавын аав ээж бол	минь гэх юм.
Ээжийн ээж аав бол	минь гэх бол
Эх орондоо би бол	хүү (охин) нь билээ.

ДААЛГАВАР 2



1. Дараах мэдрэмж илэрхийлэх үгсээс ашиглан, өдрийн тэмдэглэл бичээрэй.



талархмаар сонирхолтой

тааламжтай баяр баясгалантай

сэтгэл хөөрсөн бахархсан

догдолсон аз жаргалтай

гайхамшигтай хөгжилтэй



уур хүрсэн харамссан

бухимдсан аймшигтай цочирдсон

дургүй хүрмээр зэвүүцмээр

жигшмээр санаа зовсон

айсан

... оны ... сарын ... өдөр

хаана

Юу болсон бэ?

Blank lined area for writing the answer to "Юу болсон бэ?"

Миний сэтгэгдэл

Blank lined area for writing the answer to "Миний сэтгэгдэл"

ДААЛГАВАР 3



1. "Гэр бүл" шүлгийг анхааралтай сонсоод, уран тод цээжээр уншаарай.



2. "Гэр бүл" шүлгийг дуурайн, загварыг гүйцээж шүлэг зохиоё.

1 Хэнийг, юутай зүйрлэхээ бодоорой.

Гэр бүл



МИНЬ



МИНЬ



МИНЬ



МИНЬ



МИНЬ



МИНЬ



МИНЬ



өөрөө ганган

2 Бичсэнээ хянаарай.

- Бичсэнээ бие биедээ уншиж өгөөрэй.
- Хэний зүйрлэл оновчтой болсныг ярилцаарай.
- Зөв бичих дүрмээ хянаарай.

ДААЛГАВАР 4



1. Гэр бүлийнхэндээ яаж тусалдаг тухай үйл явдлыг илэрхийлсэн цуврал зураг зураарай.

Эхлэл хэсэг:	Гол хэсэг:	Төгсгөл хэсэг:

- 1 Хэсэг тус бүрийн үйл явдлыг үйл үгээр илэрхийлж бичээрэй.
- 2 Үйл үгийн төгсгөл өнгөрсөн цагт байхыг санаарай.

Өнгөрсөн цагийн нөхцөл: (-в, -лаа, -лээ, -лоо, -лөө, -на, -нэ, -нө, -но, -жээ, -чээ)




Эхлэл хэсгийн үйл үг	Гол хэсгийн үйл үг	Төгсгөл хэсгийн үйл үг
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

- 3 Үйл үгээр өгүүлбэр бүтээгээрэй.

Эхлэл хэсэг:	Гол хэсэг:	Төгсгөл хэсэг:
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Үг, өгүүлбэрийн дуудлагыг анхаарч сонссон.			
2. Шүлгийг цээжээр уншсан.			
3. Би эхийн талаар мэдрэмж, сэтгэгдлээ илэрхийлсэн.			
4. Асуултын дагуу ярьсан.			
5. Үг, үеийг зөв хэлж, асуулт хариултыг дууны өнгөө тохируулж уншсан.			
6. Шүлгийг уран уншсан.			
7. Бүтэн өгүүлбэрээр асуулт, хариулт бичсэн.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. Үйлийн төгсгөх нөхцөлийн утгыг мэдсэн.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.


Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.


Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.


Би маш сайн хичээж суралцсан.




4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.




Би үүнийг чаддаг болно.




сонсох



ярих



унших



бичих

III БҮЛЭГ. СУРГУУЛЬ

ДААЛГАВАР 1



1. Ямар насанд эрдэм сурвал сайн бэ? гэсэн яриаг анхааралтай сонсоорой.



Сонсохын тулд:

Хүснэгтэд утга тохирох үгийг сонгон бичье.

- Сонсох орчноо бүрдүүлж, өөрийгөө бэлдэх
- Өөр юм хийгээд байвал чи сонссоноо ойлгохгүй шүү.
- Харилцан ярианы үг, өгүүлбэрийн дуудлагыг анхаарч сонсох
- Ярианы утгыг сайн анхаарч сонсох

Сонгох үгс: ургах наран үдийн наран үдэш харанхуй шөнө

өчүүхэн насанд	дунд насанд	их болсон хойно	өтөл нас хөгширсөн
-----	-----	-----	-----



2. "Тустай болгон эрдэм" шүлгийг дуурайн бичээрэй.
(Гарын авлагын хуудас 27)



...Тустай болгон эрдэм ...

- сурсан ч эрдэм.
- сурсан ч эрдэм.
- сурсан ч эрдэм.
- сурсан ч эрдэм.
- сурсан ч эрдэм.
- сурсан ч эрдэм.

(Л.Хуушаан)

ДААЛГАВАР 2



1. Дана Саран хоёрын 7 хоногийн төлөвлөгөөг уншиж, хүснэгтийг гүйцээж бичээрэй.

Данагийн төлөвлөгөө			Сарангийн төлөвлөгөө		
Зорилго: Монгол хэлээ сайн сурна.			Зорилго: Өөртөө цаг гаргах		
Д/д	Хийх ажил	Хугацаа	Д/д	Хийх ажил	Хугацаа
1	Номын санд очиж, ном уншина.	даваа гараг	1	Өглөөний цайгаа тогтмол уух	өдөр бүр
2			2		
3			3		
4	Монгол хэлээр ярилцана.	өдөр бүр	4		



2. Өмнө уншиж танилцсан төлөвлөгөөнөөсөө суралцъя.

Данагийн төлөвлөгөө	Сарангийн төлөвлөгөө
Өгүүлбэр “-нэ ⁴ ” нөхцөлөөр төгссөн.	Өгүүлбэр “-х” нөхцөлөөр төгссөн.
Хоёулаа ирээдүй цагийн утгатай байна.	
Өгүүлбэр төгссөн тул цэг тавина.	Өгүүлбэр төгсөөгүй тул цэг тавихгүй.



3. Төлөвлөгөөг дуурайж 7 хоногийн ажлаа төлөвлөн бичээрэй.

Миний нэр		
Зорилго:		
Д/д	Хийх ажил	Хугацаа
1		
2		
3		
4		

ДААЛГАВАР 3



1. “Сургууль минь амархан сайн байна уу?” дууг сонсоорой. Сэтгэлдээ сургуулиа, багш нараа, найзуудаа төсөөлөөрэй.

1 Мэддэг бол дагаад дуулаарай.

2 Дууг сонсоход чамд юу юу төсөөлөгдсөн бэ? Бичээд яриарай.



3 Төрсөн сэтгэгдлээ бичээд, хуваалцаарай.



2. Зүйрлэл бүтээе.

1. Эхлээд өгсөн үгсээс сонгон, цэгийн оронд бичиж, зүйрлэл бүтээе.
2. Дараа нь өөрөө зүйрлэл бүтээе.
3. Яагаад тухайн хоёр зүйлийг адилтгасан бэ? Ямар адил шинж байна вэ? гэдгийг тайлбарлаарай.



1. Багш бол (бурхан, ээж, хөтөч)
2. Чи өөрөө юутай зүйрлэх вэ?
Багш бол
3. Яагаад вэ?



1. Ном бол (ертөнцийг харах цонх, үнэнч нөхөр, ирээдүйд хүргэх хөлөг онгоц)
2. Чи өөрөө юутай зүйрлэх вэ?
Ном бол
3. Яагаад вэ?



1. Сургууль бол (миний гэр, эрдмийн уурхай, гэрэлт нар, алтан гадас од)
2. Чи өөрөө юутай зүйрлэх вэ?
Сургууль бол
3. Яагаад вэ?

ДААЛГАВАР 4



1. "Эрдэм сурсан нь" үлгэрийг анхааралтай сонсоход бэлтгээрэй.

1 Үлгэрийг сонсоод, үйл явдлын дарааллыг алдагдуулахгүй товч бичээд, уншаарай.



Эрт цагт элээ чогчиго хоёр дуу сурахаар алсын алсад явах болжээ.



элээ зөвхөн унага шиг дуугардаг болсон юм гэнэ.



2. "Эрдэм сурсан нь" үлгэрийн баатрыг хүн болгон өөрчилж үлгэр зохиоцгооё.

1 Цэгийн оронд үйл явдлыг гүйцээж бичээрэй.

Эхлэл хэсэг:

Эрдэм сурсан нь
Эрт цагт хоёр сурахаар
..... явах болжээ. хүрч гэнэ.

Гол хэсэг:

Тэгээд эрдэм сурч эхэлжээ. Гэтэл
..... өгчээ. Энэ хугацаанд
уйгагүй оролдсоор маш их зүйл сурч авчээ. Харин
..... гэнэт байжээ.
..... зөвхөн түүнийг сурчээ.

Төгсгөл хэсэг:

Ийнхүү их зүйл сурч,
байхад зөвхөн болсон
юм гэнэ.

2 Зөв бичих дүрмээ хянаарай.

- Бичсэн хэсэгт зөв бичгийн дүрмийн алдаатай үг байна уу? Найз нартайгаа хамтран олоорой.
- Олсон үг нь зөв бичгийн ямар дүрмийг зөрчсөнийг ярилцаарай.
- Алдсан үгээ зөв болгож бичээрэй.

ДААЛГАВАР 5



1. Хүүхдүүд ээ радио, телевизийн нэг мэдээ сонсоорой.

1 Сонссон мэдээгээ асуултын дагуу ангийнхандаа яриарай.



Хэн?

Юу?

Хаана?

Хэзээ?

Яагаад?

Юу болов?

Асуулт:

Мэдээнд хэний, юуны тухай өгүүлсэн бэ?

Энэ үйл явдал хэзээ болсон бэ?

Энэ үйл явдал хаана болсон бэ?

Мэдээнээс чухал зүйл юуг сонссон бэ?



2. Мэдээ бичье. Үг, холбоо үгсийг зөв байрлуулан найруулж, мэдээ бүтээгээрэй. Гарчиг өгөөрэй.

1. бага ангийн, Манай сургууль, тэмцээн зохион байгуулав. сурагчдын дунд,
2. 18-ны өдөр, 02 дугаар сарын, амжилттай боллоо. 2022 оны, Тэмцээн,
3. хурдан эвлүүлэх вэ?, Рубикийн шоо, хэн, тэмцээн болов. гэсэн нэртэй,
4. хөгжүүлэх юм. Тэмцээний зорилго нь, ой тогтоолтыг, хүүхдийн

Гарчиг:

1 ⇒




2 ⇒

3 ⇒

4 ⇒

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Эхийг анхааралтай сонсохын тулд бэлтгэдэг болсон.			
2. Дууны үйл явдлыг сэтгэлдээ төсөөлж сонссон.			
3. Хэлэлцүүлэгт идэвхтэй оролцсон.			
4. Санаа бодлоо жишээгээр илэрийлсэн.			
5. Шүлгийн адилтгалыг тайлбарлаж, адилтгал бүтээсэн.			
6. График мэдээллийг уншсан.			
7. Төлөвлөгөөг харьцуулж тайлбарласан.			
8. 7 хоногийн төлөвлөгөө бичсэн.			
9. Оноосон нэрийг том үсгээр эхлэх дүрмээ сэргээн санасан.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.


Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.


Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.


Би маш сайн хичээж суралцсан.




4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.




Би үүнийг чаддаг болно.




сонсох



ярих



унших



бичих

IV БҮЛЭГ. АЖИЛ ХӨДӨЛМӨР

ДААЛГАВАР 1



1. “Эсгий яаж хийдэг вэ?” эхийг гарын авлагаас зэрэгцүүлэн харж, анхааралтай сонсоорой.

1 Эсгий хийх үйлийг зөв дарааллаар бичээрэй.

Ороодог, савдаг, усалдаг, чирдэг, зулдаг.



2. Эхийн үйл явдлыг зөв харгалзуулж, холбоорой.



Савсан ноосоо

Зулсан ноосоо



Усалсан ноосоо

усалдаг



ороодог



зулдаг



3. Болд Хулан хоёрын харилцан яриаг гүйцээж бичье. Цэвэрхэн, алдаагүй бичээрэй.

Үргэлжлэл
хэсэг:

Хулан: - Би ч бас хөдөө явна аа. Чи хөдөө очоод юу хийдэг вэ?

Болд: - Би хөдөө очоод

Болд: - Хулан чи харин хөдөө зуны амралтаараа юу хийдэг вэ?

Хулан: - Би хөдөө очоод:

Төгсгөл
хэсэг:

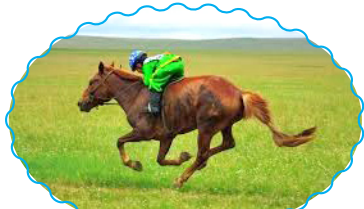
Болд:

Хулан:

ДААЛГАВАР 2



1. “Хөдөө нутагт дурласан минь” эхийг сонсоод, эхэд дурдсан малчдын ажил хөдөлмөрийг нэрлэж бичээрэй.



2. Зуны амралтаа хөдөө яаж өнгөрүүлэх вэ? Төлөвлөө. Хөдөө очоод юу юу хийх вэ? Юу юу сурах вэ?

1 Төлөвлөгөө бичихдээ анхаараарай.

- Юу хийхийг бүтэн өгүүлбэрээр бичих
- Өгүүлбэрүүдийг ижил төгсгөх “-на⁴, -х”
- Зөв бичих дүрмээ хянах
- Цэвэрхэн бичих
- Найз нартаа уншиж өгөх

Миний зуны амралтын төлөвлөгөө

Юу хийх вэ?

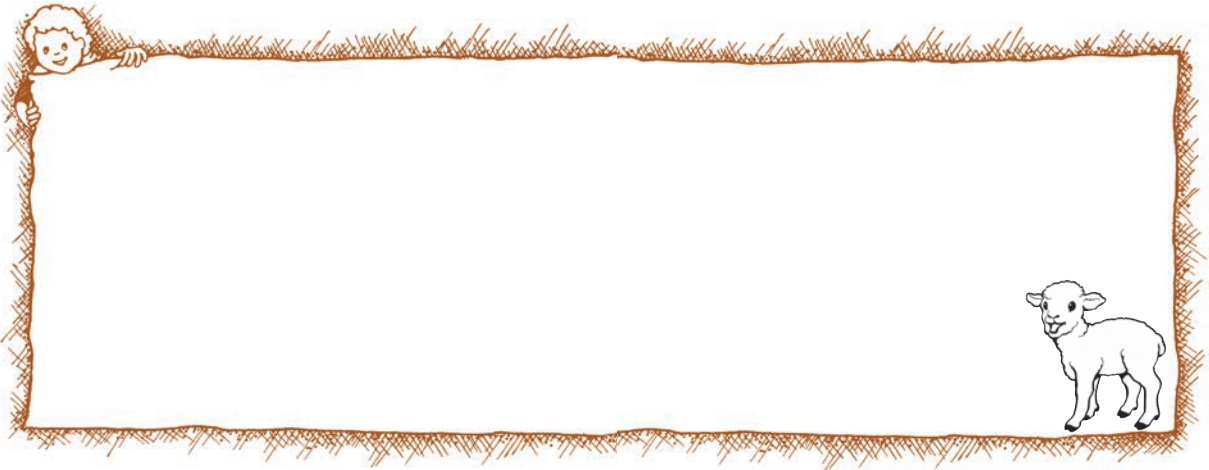
Юу сурах вэ?

Хугацаа

ДААЛГАВАР 3



1. Д.Нацагдоржийн “Хэнз хурга” шүлгийг сонсоорой. Шүлэгт дүрсэлсэн хургыг зураарай. Зурснаа бие биедээ харуулж, ялгааг ярилцаарай. Шүлгээ дахин сонсоорой.



2. "Миний хэнз хурга" шүлгийг дуурайж зохиоё.

1 Төл малаас сонгоод бичээрэй.

Миний хэнз хурга

Магнай халзан зурвастай

Мярс мярс майлж

Намайг чиглэсээр ирдэг.

Дун цагаан үстэй.

Дуран хар нүдтэй.

Өвдгөө сөгдөөд

Өөрийнхөө ээжийг хөхдөг.

Миний

.....

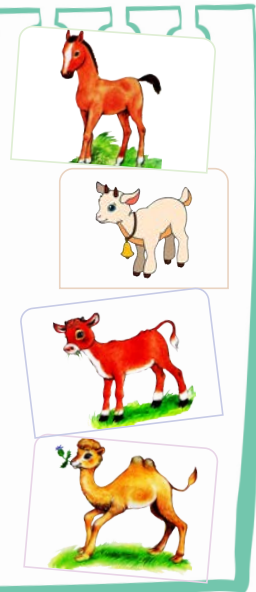
.....

.....

.....

.....

.....



2 Дуурайн бичихдээ дараах үгсээс ашиглаарай.

унага:

магнай дундаа сартай, унгалдан янцгааж, чонон хоёр чихтэй, цолмон хоёр нүдтэй ...

тугал:

бөөр алаг, мүү мүү мөөрч, тойрон тойрон оодогнож, мөлгөр жаахан эвэртэй



3. Тэмдэг нэр ашиглан, таван хошуу малыг харьцуулж бичье.

намхан:	Ямаа тэмээнээс намхан.
өндөр:	_____
сүрлэг:	_____
хурдан:	_____
удаан:	_____
хүчтэй:	_____



4. Үгэнд нөхцөлийг залгаж бичээд холбоо үг бүтээгээрэй. Дүрмийг тайлбарлаарай.

Төмөр + ийн	_____	дүү
төмөр + ийн	_____	хайч
Гэрэл + ээс	_____	асуу
гэрэл + ээ	_____	асаа
Дархан + аас	_____	ирэх
дархан + ы	_____	багаж
Цэцэг + ээр	_____	заалгах
цэцэг + ээ	_____	услах
Амар + ын	_____	бодол
амар + ыг	_____	нь харах



5. Эхээс буруу бичсэн үгийг олж засаж бичээрэй.

Цэцэн Цэцэг хоёр

Нэгэн айлын эгч дүү хоёр охин байжээ. Эгчийн нэр Цэцэг, дүүгийн нэр Цэцэн. Цэцэг Цэцнээс хоёроор эгч. Эгч нь дүүдээ үргэлж үг сургаал хэлнэ. Цэцэгийг тасалж болохгүй. Гэрлээ найздаа тусалж бай. Гэрэлээ унтрааж бай.

Алдаатай үг

Зассан үг

ДААЛГАВАР 4



1. “Ааруул” эхийг сонсоод төрсөн сэтгэгдлээ бичээрэй.

Writing area for exercise 1.



2. Ээж хүү хоёрын хийсэн үйлийг дүгнэн ярилцъя.



Хүүгийн хийсэн үйлийг ялгаж, бичээрэй.

- нүдээ онийлгон зогсоно.
- гэртээ гүйн орлоо.

Хүүгийн үйлийг дүгнэн бичээрэй.



Ээжийн хийсэн үйлийг ялгаж, бичээрэй.

- ааруул тавихдаа ...
- хурганы арьс элдсээр байлаа.

Ээжийн үйлийг дүгнэн бичээрэй.



3. Өгүүлбэрийг дуурайж бичээрэй. Үг тус бүрийг өөр үгээр сольж бичээрэй.

- Бадрах өглөөний нарны хурц гэрэлд нүдээ онийлгон зогсоно.

- Хүү модон хувингаа авч гарахдаа гэр дээрх ааруул өөд хорхойсон харав.

Үгсээс ашиглаарай.

үдийн

өдрийн

тунгалаг

шаргал

туяа

дүрлийлгэн

анийлган

хувин

тэрэг

чингэлэг

саравч

тавиур

сонирхон

горьдон



4. “Яагаад” гэсэн асуулт зохиож, “Яагаад гэвэл” гэсэн үгээр хариулж бичье.



Жишээ нь:
Аргал түүдэг. / Гал түлнэ.

- Хүүхдүүд **яагаад** аргал түүдэг вэ?
- **Яагаад гэвэл** аргалаар гал түлдэг.



Хөдөө явах дуртай. / Морь унана.

.....

.....



Хөдөөний хүүхдүүд эрүүл чийрэг. / Агаар нь цэвэр.

.....

.....



5. Цэгийн оронд үйл үгийг нөхөж, эхийг гүйцээгээд уншаарай. Үйл үгийн утгыг сайн бодоорой.

Зуны орой

Хэдэн тугал сүүл өргөн Унага

Идээ цагаа Хурга ишиг Хүүхэд
багачууд Дүү бид хоёр айргаа амттай болгох гэж
мянга мянгаар Тэнхээ мэдэн бүлэхэд хөхүүр улам
..... Үнээ тугал нийлэх вий” гэж ээж

Эмээ араг үүрч, аргал Даваа даага

Бадам бяслаг Дулмаа үнээ Дугар
тэрэг Зуны орой үнэхээр дэлгэр ажгуу.

Нөхөх үг:

шахна. саана. зэллэнэ. тонгочно. түүнэ. бужигналдана. оодогноно.
бүлнэ. сургана. засна. дэлгэнэ. сануулна. цүндийнэ.

ДААЛГАВАР 5



1. “Үзэсгэлэн худалдаанд урьж байна” мэдээг сонсоод, чухал зүйлийг тэмдэглэж аваарай. Бие биеэсээ тодруулж асуулт асуугаарай.



1 Цагаан идээний нэрийг дугаарын дагуу бичээрэй.

1



2



3



4



5



6



7



8



2. Цагаан идээний тухай мэдээг асуултын дагуу бичье.

Хэн?

Юу?

Хаана?

Хэзээ?

Яагаад?




Юу болов?

1 Мэдээнийхээ найруулгыг хянаарай.

- Бичсэн өгүүлбэрүүд нь уншихад ойлгомжтой байна уу?
- Ямар нэгэн үг, өгүүлбэр хасмаар байна уу?
- Ямар нэгэн үг, өгүүлбэр нэммээр байна уу?

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Эхийг сонсох, унших үйлийг зэрэгцүүлж хийсэн.			
2. Шүлгийг сонсоод дүрслэлийг зургаар илэрхийлсэн.			
3. Санаа бодлоо жишээгээр илэрхийлсэн.			
4. Цэгийн оронд үг нөхөж, өгүүлбэр эхийг гүйцээж бичсэн.			
5. Эхээс баатруудын үйлийг ялгаж, дүгнэсэн.			
6. Мэдээг асуултын дагуу ойлгомжтой тайлбарласан.			
7. Эхийг сонсоод чухал зүйлийг тэмдэглэж авсан.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. Гээгдэх эгшгийн дүрмийг мэдсэн.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.

Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.

Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.


Би маш сайн хичээж суралцсан.



4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.



Би үүнийг чаддаг болно.

 **сонсох**

 **ярих**

 **унших**

 **бичих**

V БҮЛЭГ. ДЭЛХИЙН УЛС ОРОН

ДААЛГАВАР 1



1. “Автобусны буудал дээр” харилцан яриаг сонсоод, даалгаврыг хийгээрэй.



Сонсохдоо харилцан ярианы асуулт, хариултын утгад анхаарлаа хандуулаарай.

1 Эхээс сонсож тогтоосон 3 өгүүлбэрийг бичээрэй. Бичсэнээ нөхдөдөө уншаарай.

Жишээ нь: Мөнхжаргал гадаад хүн байхыг харлаа.

2 Жон Смит аль улсаас ирсэн бэ? Далбааг олж, тухайн улсын нэрийг бичээрэй.



2. Хосоороо ярилцаад, баатрын үгэнд зохиогчийн үг нэмж бичээрэй.

- Тийм ээ, аялахаар ирсэн. Монгол орны үзэсгэлэнт газраар аялмаар байна.

.....

- Энд ямар санагдаж байна?

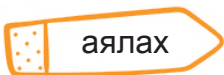
.....

- Монголчуудын найрсаг байдал надад таалагдаж байна. Танай улс үнэхээр үзэсгэлэнт байгальтай юм.

.....



3. Ойролцоо утгатай үгсээр өгүүлбэр зохиогоорой.



.....



.....



4. Дараах хэсгийг харилцан яриа болгон бичээрэй. Цэг тэмдгийг зөв тавиарай.

Сайн байна уу?
Миний нэр Лук. Би
Польш улсаас ирсэн.
Би дуу дуулах дуртай.

Сайн байна уу?
Миний нэр Эмми. Би
Европ тивийн Англи
улсаас ирсэн. Би хөл
бөмбөг тоглох дуртай.

Сайн байна уу? Намайг
Жамбо гэдэг. Би Африк
тивийн Танзани улсад
амьдардаг. Би шатар
тоглох дуртай.

Large writing area with a yellow border and horizontal dashed lines. A small icon of a hand holding a pencil is located in the bottom right corner.



5. Өгүүлбэрүүдийг уншаад, зөв бичих дүрмийн алдаатай 5 үгийг олж, зөв болгож бичээрэй.

- Би уг нь хамгийн голиг цав цагаан хус мод. Гэтэл чи яагад намайг ингэж уланаар будчихаа вэ? Улаан өнгөтэй хус мод байдаггүй болохоор чи хус биш гэж моднуд намайг шоолоод байна... гэжээ.
- Алимааг харсаар байтал тооны нь дэвтэр ширээн дээрээс хуудсаа дэрвүлсээр бууж ирээд Алимаагийн хамрыг өвдтөл цохиод авлаа.

Алдаатай үг

Writing area with horizontal dashed lines.

Зассан үг

Writing area with horizontal dashed lines.

ДААЛГАВАР 2



1. “Байгаль нуурыг нээсэн аялал”-ын “Өдөр 2-ын” өгүүлбэрүүдийг салгаж бичээрэй. Хэдэн өгүүлбэр байна вэ?

Бид уулга алдаж, дээр дээр үсэрч, алга ташиж, тэврэлдэн баярлаж байв.

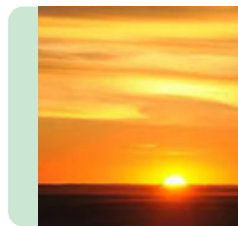


2. Нөхцөлүүдээс сонгон, өгүүлбэрүүдийг холбож бичээрэй. Бие биедээ уншиж өгөөрэй.



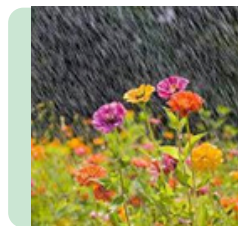
(-ж, -ч), (-аад⁴), (-н)

Зургаа дарууллаа. Гитар тоглолоо. Дуу дуулцгаав. Өдрийг зугаатай сайхан өнгөрүүлэв.



(-ж, -ч, -хлаар)

Өглөөний нар мандав. Халуун өдөр болов.



(-могц, -оод)

Бороо оров. Цэцэг ургалаа.



(-нгуут², -тэл)

Чимэгээ хичээлээсээ ирэв. Ханд ч гаднаас орж ирэв.



3. Очих дуртай газраа аялж байна гэж төсөөлөөд, аяллын төлөвлөгөөгөө зохиогоорой.

Аль улсад аялах вэ?

.....

Эхлэл хэсэг:

.....



1 “Үйлийн холбох нөхцөл”-өөр өгүүлбэрүүдээ холбоорой.

Өдөр 1.

.....

.....

.....

.....

Өдөр 2.

.....

.....

.....

.....

Өдөр 3.

.....

.....

.....

.....

Өдөр 4.

.....

.....

.....

.....

Өдөр 5.

.....

.....

.....

.....

Өдөр 6.

.....

.....

.....

.....

Өдөр 7.

.....

.....

.....

.....

ДААЛГАВАР 3



1. "Сайн байна уу?" дууг анхааралтай сонсоод, асуултад хариулж бичээрэй.

1 Дуунаас ямар үг, өгүүлбэр санаанд чинь үлдсэн байна вэ?

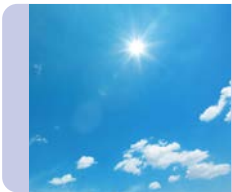
2 Дуунд юуны тухай өгүүлж байна вэ?



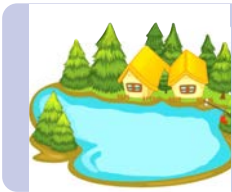
2. "Сайн байна уу?" дууны шүлгийн 4 мөрийг дуурайн зохиож бичье.

1 Мөр бүрийн үгсэд асуулт тавья. Асуултын дагуу үгийг сольж бичээрэй.

Бие биеийнхээ зохиосон шүлгийг анхааралтай сонсож, сэтгэгдлээ хэлээрэй. Өөрийн зохиосон шүлэгтээ дууны аяыг оруулж дуулаарай.



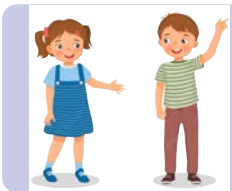
ямар? юу? юунд?
Цэлмэг тэнгэр шувуунд хэрэгтэй.



ямар? юу? юунд?
Цэнгэг усан загсанд хэрэгтэй.



юуны? юу? юунд?
Нарны туяа цэцгэнд хэрэгтэй.



хэн? хэнд?
Найз нөхөд надад хэрэгтэй.

ДААЛГАВАР 4



3. Зургийг сайтар ажигла. “Ямар учраас юу болсон бэ?” гэсэн асуултад хариулж, өгүүлбэрийг гүйцээж бичээрэй.

<p>учраас хүү, нохой хоёр норжээ.</p>	<p>учраас хүү ядарч, хөлс нь гарав.</p>	<p>учраас хүү уйлжээ.</p>
<p>Хүү дугуйгаар газрын уруу давхисан тул</p>	<p>Ээж нь хүүхэлдэй бэлэглэсэн учраас охин</p>	<p>Охин чихэр их идсэн учир</p>
<p>Бороо орсон тул</p>	<p>учраас модны навч хийсэв.</p>	<p>Өвөл болж, цас орсон тул</p>

ДААЛГАВАР 5



1. Гарын авлагад өгсөн мэдээллээр мэдээ бичээрэй. Гарчиг өгөөрэй.

1 Зөв бичгийн алдаагаа хянаад, дэвтэртээ сайжруулан бичээд, уншаарай.

Хэн?

Юу?


Хаана?

Хэзээ?

Яагаад?

Юу болов?

Гарчиг _____



2 Бичсэн мэдээгээ хянаарай.



- Бичсэн мэдээ нь уншихад ойлгомжтой байна уу?
- Зөв бичих дүрмийн алдаа байна уу?
- Цэвэрхэн сайхан бичсэн үү?



2. Аймгуудын хүн амын тоон мэдээллийг анхааралтай уншаарай. Мэдээллийг товч, тодорхой, тоочиж яриарай.

1 Дараах үгсээс ашиглан 3 аймгийн хүн амын тоог бичээрэй.

Жишээ нь: Завхан аймаг 8000 орчим хүн амтай.



Ашиглах үгс:

шахам, гаруй, орчим




1. _____

2. _____

3. _____

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Асуулт, хариултын утгад анхаарлаа төвлөрүүлж сонссон.			
2. График мэдээллийг тоочин тайлбарласан.			
3. Зургийг мэдээ болгож ярьсан.			
4. Нийлмэл өгүүлбэрийг энгийн өгүүлбэр болгон задалсан.			
5. Шүлэг цээжлэх арга сурсан.			
6. Эхээс баатрын болон зохиогчийн үгийг ялгаж сурсан.			
7. Ямар учраас юу болсон бэ? гэсэн асуултад хариулж бичсэн.			
8. Гээгдэхгүй эгшгийн дүрмийг мэдсэн.			
9. Үйлийн холбох нөхцөлөөр өгүүлбэр холбосон.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.


Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.


Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.


Би маш сайн хичээж суралцсан.




4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.




Би үүнийг чаддаг болно.




сонсох



ярих



унших



бичих

VI БҮЛЭГ. ЭРҮҮЛ АМЬДРАЛ

ДААЛГАВАР 1



1. "Хоол хүнсний бүлэг" эхийг анхааралтай сонсоод, хүнсний бүлгийн нэр, хүнсний нэрсийг багаараа ярилцаад бичээрэй.

Бүлэг нэр	Юу юу багтдаг вэ?			
				
				
				
				
				
				



2. Харилцан ярилцаад, бичье.

1 Найз нартайгаа ярилцаж, тэдний дуртай, дургүй хоол хүнсний нэрийг бичээрэй.

Найзын нэр	дуртай хоол	дургүй хоол

2 Найзаасаа дахин асуугаад бичээрэй. Нэрсийг зөв бичихэд анхаараарай.

Өглөө иддэг хоол, хүнс	Өдөр иддэг хоол, хүнс	Орой иддэг хоол, хүнс

3 Өмнө найзтайгаа ярилцсан яриаг харилцан яриа болгон бичээрэй. Өөрөө нэмж сонирхолтой асуулт, хариулт бичвэл маш сайн шүү.



Бат: Чи ямар хоолонд дуртай вэ? Бас ямар хоолонд дургүй вэ?



Сүрэн: Би өндөгтэй хуурганд дуртай. Харин маш их шарсан хоолонд жаахан дургүй дээ.

Чиний асуулт:	
Найзын хариулт:	
Чиний асуулт:	
Найзын хариулт:	
Чиний асуулт:	
Найзын хариулт:	

ДААЛГАВАР 2



1. “Би хооллох төлөвлөгөө зохиов” эхийг анхааралтай сонсож байхдаа хоолны нэрсийг тэмдэглээрэй.



2. Хоолны төрлөөс 2-ыг сонгоод, орцыг бичиж, хэрхэн хийхийг товч тайлбарлаж бичье.

бууз	будаатай хуурга	бешбармак	ногооны салат
			
Орц:			
Хийх аргыг тайлбарлаж бичье.			



3. Өгүүлбэрийн утгыг сайтар бодож, алдааг олж, засаж бичээрэй.

Би саяхан алим иднэ.

Ах өнөө өглөө цай ууж байна.

Болд маргааш бяслаг идэв.

Чи өнөө орой зайрмаг идчихжээ.



4. Багаараа “7 хоногийн хоолны төлөвлөгөө” гаргая.

	Өглөөний цай	Үдийн хоол	Оройн хоол
Даваа			
Мягмар			
Лхагва			
Пүрэв			
Баасан			
Бямба			
Ням			

ДААЛГАВАР 3



1. "Амин дэм" шүлгийг 2 удаа анхааралтай сонсоорой.

- 1 Жимс, ногооны өмнөх тодотголыг өөрчлөөгүй байвал "үнэн", өөрчилсөн бол "худал" хариултыг сонгоорой.
- 2 Худлыг үнэн болгож бичээрэй.

жишээ	үнэн	худал	зассан
улаан манжин			
ногоон алим			
хумстай сармис			
бөндгөр сонгино			
бөөрөнхий жүрж			
саглагар байцаа			



2. "Амин дэм" шүлгийг дуурайж бичээд, уншаарай.

- 1 Ногоо, жимсний өнгө, хэлбэрийн алийг тодотгохоо сайн бодоорой.
- 2 Шүлэгтээ нэр өгөөрэй.
- 3 Сонгосон жимс, ногоогоо зураарай.

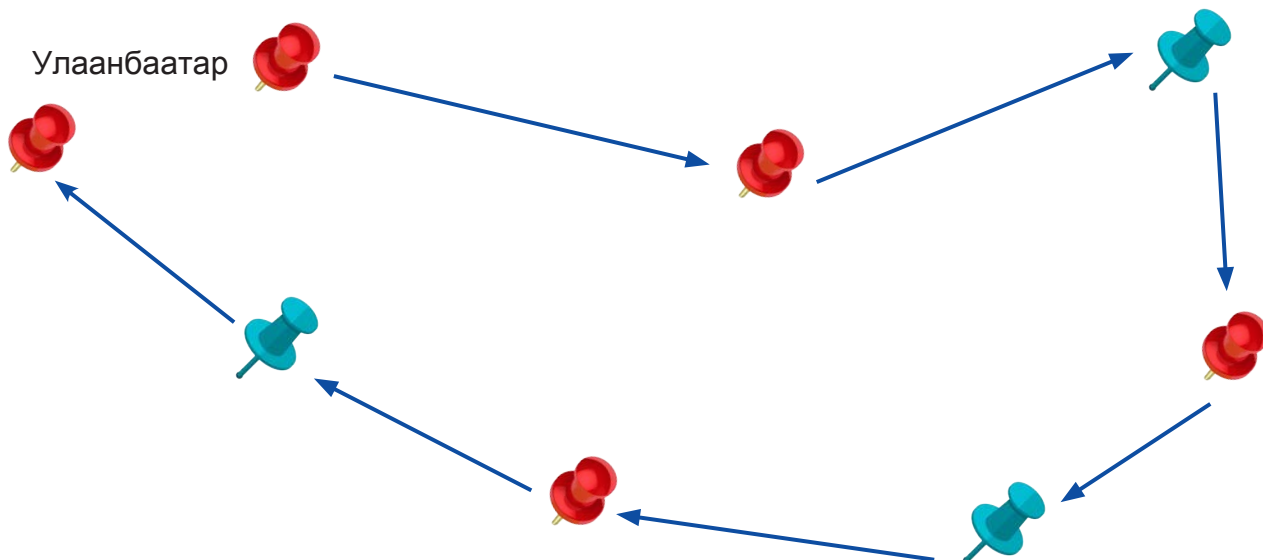
Гарчиг	

ДААЛГАВАР 4



1. Хүүхдүүд ээ, “Аяллын маршрут” эхийг анхааралтай сонсоод, хаагуур хаагуур аялах дарааллыг ярилцан бичээрэй.

Үгийн утга мэдье. МАРШРУТ урьдаас төлөвлөн тогтсон зорчих зам чиглэл



2. Багаараа хамтраад, нутгаараа аялах маршрутын зургийг гаргаарай. Яагаад эдгээр газраар аялах хэрэгтэйг тайлбарлавал маш сайн шүү. Газар усны нэрээ зөв бичээрэй.



3. Өмнө бичсэн газар усны нэрээс нэгийг сонгоод, тийн ялгалаар хувилгаарай.



Гээгдэхгүй эгшгийн дүрэм: Оноосон нэрийн балархай эгшгийг гээхгүй. Жишээ нь: Цэнгэл (сум), Цэнгэлийн, Цэнгэлд, Цэнгэлийг, Цэнгэлээс, Цэнгэлээр, Цэнгэлтэй



4. “Эхийн гол хэсэг”-ийг анхааралтай уншаарай. Эхлэл, төгсгөл хэсгийг гүйцээж бичээрэй.

Эхлэл хэсэг:

Гол хэсэг:

Бид цааш хөдөлж байгалийн давтагдашгүй тогтоц бүхий Их газрын чулуу, өвөрмөц үзэсгэлэнтэй Цагаан суваргаар дайрлаа. Эргэн тойронд нүдэнд торох юу ч үгүй, цөлийн шаргал өнгө, цэлмэг тэнгэрийн хөх өнгө нь яг л өөр гарагт ирчихсэн мэт сэтгэгдэл төрүүлнэ.

Төгсгөл хэсэг:






5. Өгсөн үгээр өгүүлбэр зохиогоорой. Өгүүлбэрээ дараах нөхцөлөөр төгсгөөрэй. Зөв бичих дүрмийн алдаагаа хянаарай.

майхан	в.
гар чийдэн	лаа ⁴ .
борооны цув	жээ\чээ
усны гутал	-на ⁴ .
тэмдэглэлийн дэвтэр	-ж байна.
гэрэл зургийн аппарат	в.
дуран	-ж байна.

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Эхийн чухал санааг тэмдэглэж сонссон.			
2. Эхийг сонсоод сайн ойлгодог болсон.			
3. Өөрийн санаагаа жишээгээр тайлбарласан.			
4. Зөв, хурдан, ойлгож уншиж сурсан.			
5. Эхийн эхлэл, гол, төгсгөл хэсгийн ялгааг харьцуулж, дүгнэсэн.			
6. Аяллын маршрут гаргасан.			
7. Шүлгийг дуурайн зохион бичиж сурсан.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. “-ь,-ь” тэмдгийг зөв бичиж, “-я”-ийн төрлийн үсэг орсон үгийг зөв уншиж сурсан.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.


Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.


Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.


Би маш сайн хичээж суралцсан.




4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.




Би үүнийг чаддаг болно.




сонсох



ярих



унших



бичих

VII БҮЛЭГ. АМЬТАД

ДААЛГАВАР 1



1. Зургийг ажиглаад, “Миний ферм” сэдэвт харилцан яриа зохиож бичээрэй.



1 Харилцан яриа зохиохдоо санаа аваарай.

- Үхрээ өвстэй газар бэлчээнэ. Сүүгээрээ цөцгий хийнэ.
- Амьтдадаа идэш тэжээл бэлдэнэ. Би өглөөний цайндаа чанасан өндөг иддэг.
- Тэдний ферм өмнөх талбайнхаа тал хувь хүртэл багассан.
- Цөөрөмдөө олон галуу нугасыг үржүүлнэ.

Жишээ нь: -Та фермээ бидэнд танилцуулаач.

Жишээ нь: -Танай фермд ямар ямар амьтан байдаг вэ?



2. Асуултад хариулж, амьтдын тухай бичээрэй.

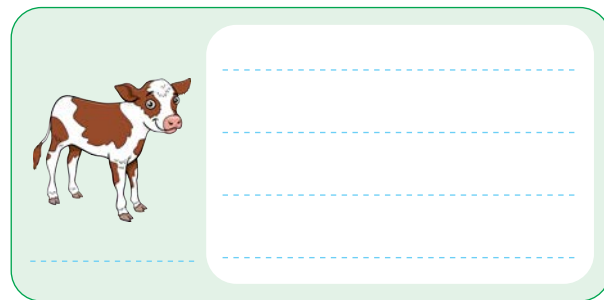
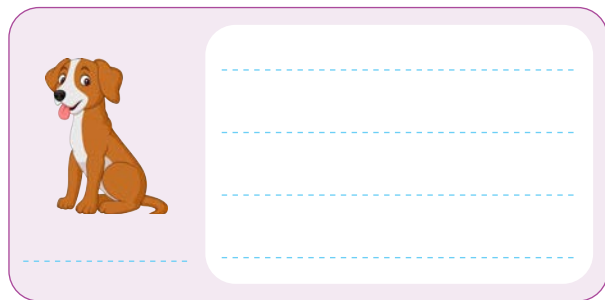
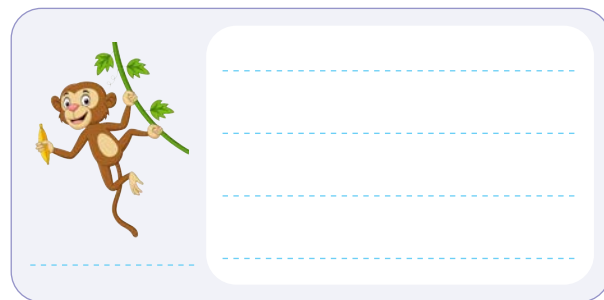
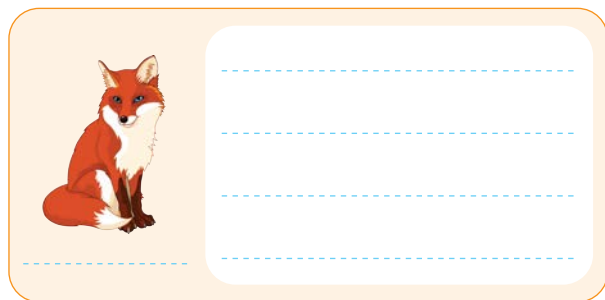
Би амьтанд хайртай

- Хаана амьдардаг вэ? (Далайд, шугуйд, ойд, гэрт, фермд)
- Ямар харагддаг вэ? (хэлбэр, хэмжээ, өнгө зүс)
- Юу иддэг вэ? (жимс, ногоо, загас, мах ...)
- Юу хийдэг вэ? (модонд авирдаг, талд гүйдэг, усанд сэлдэг, тэнгэрт нисдэг)



Чоно

Чоно бол ой, хээр амьдардаг. Том биетэй, урт сүүлтэй. Тэр мах иддэг. Үсэрч, харайж явдаг.



1 Хайртай амьтнаа зураад, дүрсэлж бичээрэй.

ДААЛГАВАР 2



1. Ангиараа ярилцаад, "Амьтдыг хамгаалах аян" зохион байгуулах төлөвлөгөө бичээрэй.



- Аяны нэр:
- Зорилго:

Хамгаалахын тулд бидний хийж чадах зүйл	Хугацаа	Амьтныг энэрч хайрлах тухай уриалга гаргаарай.
.....
.....
.....
.....
.....
.....

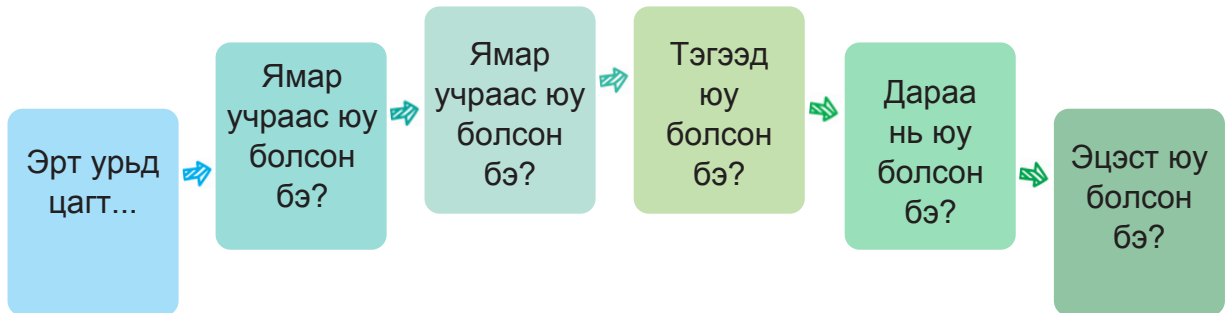


1 Төлөвлөгөөгөө ангийнхандаа товч, тодорхой, тоочиж тайлбарлаарай.

ДААЛГАВАР 3






1. "Заан ба хулгана" үлгэрээ анхааралтай сонсоод, асуултын дагуу ярилцаарай.



2. Үлгэрийн баатруудын хийсэн үйлийг дарааллаар нь бичээрэй. Үлгэрийн үйл үгээр бичвэл бүр сайн шүү.

Three writing templates for the story characters:

-  [Blank writing area with dashed lines]
-  [Blank writing area with dashed lines]
-  [Blank writing area with dashed lines]

1 Баатруудын хийсэн үйлийг дүгнэе.

- Хааны хийсэн үйлээс би гэж ойлгосон.
- Зааны хийсэн үйлээс би гэж ойлгосон.
- Хулганы хийсэн үйлээс би гэж ойлгосон.

• Үлгэрт юуны тухай өгүүлсэн бэ? бичээрэй.

Миний бодлоор үлгэрт тухай өгүүлжээ.



3. Доор өгсөн нөхцөл, холбоосыг ашиглан өгүүлбэрүүдийг шалтгаанаар холбон бичье.

Өгүүлбэрүүдийг холбохдоо ашиглаарай.

- учраас, тулд, учир, улмаас
- -ж, -ч, -н, -аад⁴

Өгүүлбэрийг төгсгөхдөө ашиглаарай.

- “-жээ, -чээ, -в, -лаа⁴, -на⁴”

Жишээ нь:

Худагт гэмгүй нэгэн хөөрхий хулгана унажээ. Хулгана гарч чадаагүй. Хулгана өлбөрөхөд хүрэв.

Худагт гэмгүй нэгэн хөөрхий хулгана унаад, гарч чадаагүй тул өлбөрөхөд хүрэв.



• Хаан заан тэжээжээ. Заан худаг руу сүүлээ унжуулав. Заан хулганад тусалжээ.



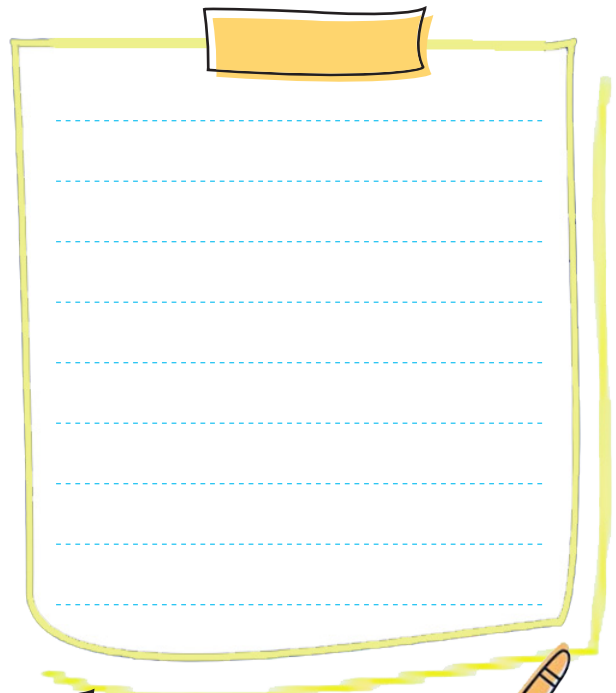
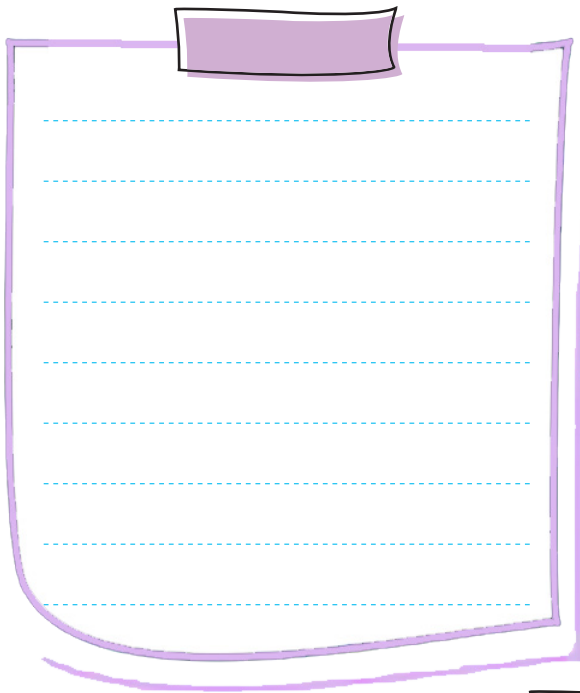
• Заан гуунд унажээ. Заан босож чадахгүй байна. Хулгана тааралдав.



4. Үлгэр зохиоцгооё. Зааврыг анхааралтай уншаарай.

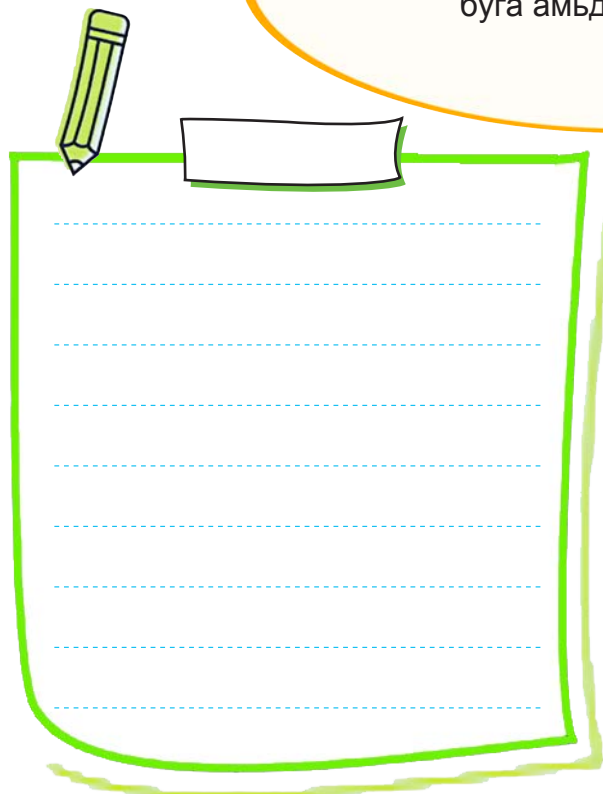
- Үлгэрийн эхний өгүүлбэрийг цаасны дунд бичив.
- Эхлэл хэсгээс урган гарч болох үйл явдлуудыг дор бүрнээ төсөөлөөрэй.
- Эхний өгүүлбэрийг тойруулан үйл явдлыг цааш үргэлжлүүлээрэй.
- Үйл явдлыг яагаад ингэж үргэлжлүүлэх болсноо тайлбарлаарай.
- Үргэлжилж өрнөж байгаа үйл явдлууд эхний өгүүлбэрийн санаатай яаж холбогдож байгааг тайлбарлаарай.
- Бие биеийнхээ бичсэн үйл явдлыг уншаад, яаж илүү сонирхолтой болгох талаар ярилцаарай.
- Үйл явдлыг сонгон үлгэрийн гол хэсгийг бүтээгээрэй.
- Үйл явдлууд хоорондоо яаж холбогдож байгааг ярилцаарай.
- Үлгэрийн эхлэл яаж төгсөхийг хэлэлцээд, бичээрэй.
- Үлгэр зохиохдоо 3 дугаар даалгаварт байгаа нөхцөл, холбоосыг ашиглаарай.

Үлгэрээ зохиоцгооё

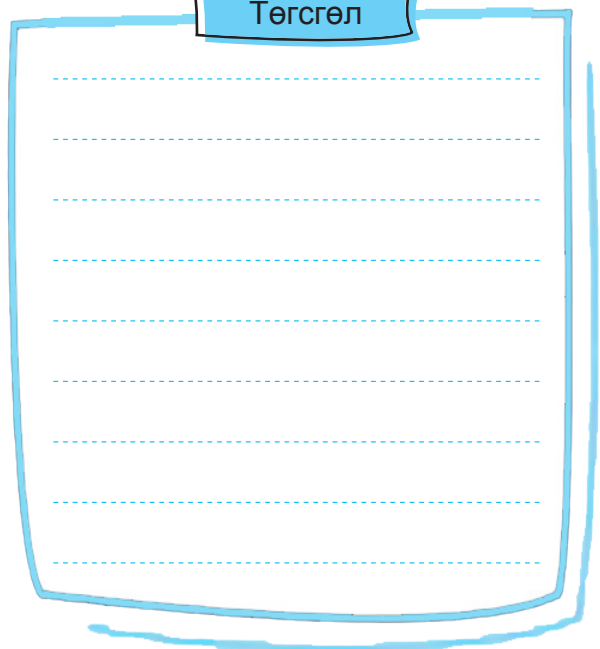


Эхлэл хэсэг:

Эрт урьд цагт нэгэн
буга амьдардаг байжээ.



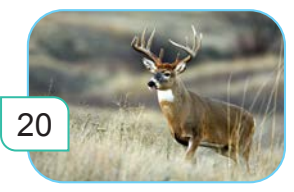
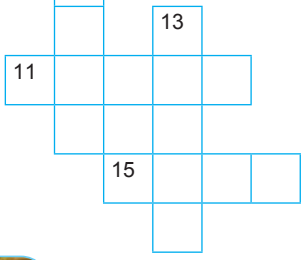
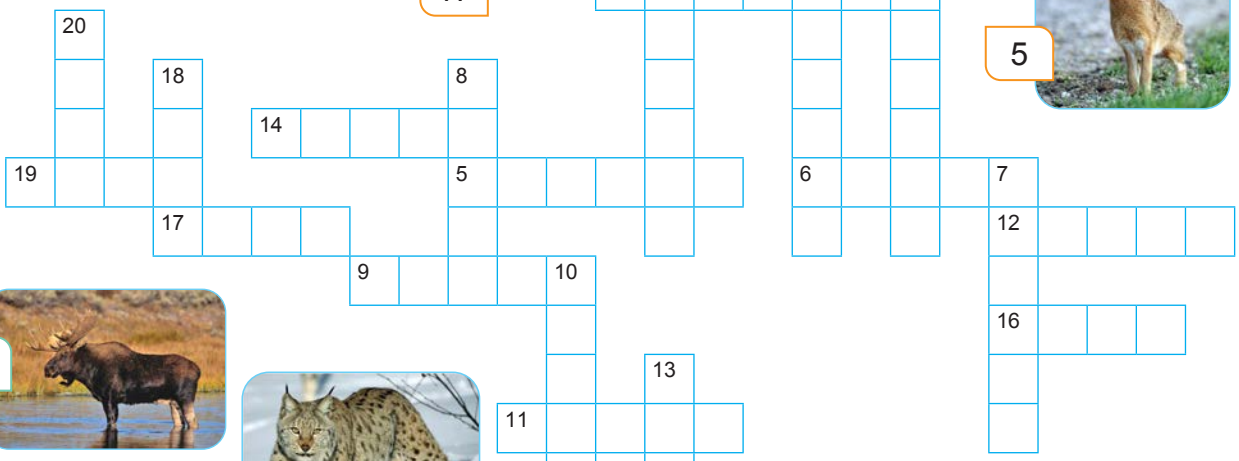
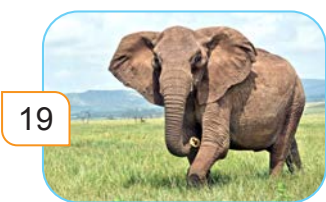
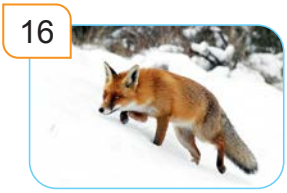
Төгсгөл



ДААЛГАВАР 4






1. Үгийн сүлжээг бөглөөрэй. Амьтдын нэрийг дугаарын дагуу зөв бичээрэй.



ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Төлөвлөгөөг товч, тодорхой, тоочин тайлбарласан.			
2. Товч, тодорхой асуулт тавьж сурсан.			
3. Эхийн эхлэл, гол, төгсгөл хэсгийн ялгааг харьцуулж, дүгнэсэн.			
4. Үйл явдлын учир шалтгааны уялдаа холбоог ойлгож тайлбарласан.			
5. Үлгэрт зохиогчийн үг нэмж бичсэн.			
6. Үйл явдлыг уялдаа холбоотой бичсэн.			
7. Мэдээг бүтцийн дагуу, баримт ашиглан бичсэн.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. Эхийн үйл явдлаар жүжигчилсэн тоглолт хийсэн.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.







- Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.
- Багшийн тусламжийг авсан.
- Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.
- Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.
- Би маш сайн хичээж суралцсан.



4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.



Би үүнийг чаддаг болно.

-  сонсох
-  ярих
-  унших
-  бичих

VIII БҮЛЭГ. ЭХ ДЭЛХИЙ

ДААЛГАВАР 1



1. Харилцан яриаг сонсоод, “үнэн”, “худал” хариултаас сонгоорой.

Хариулт <input checked="" type="checkbox"/>	үнэн	худал
Гудамжинд хог хаядаг хүүхдүүд байдаг.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Голын усанд хивс, машин угаах нь олон төрлийн амьтдад хор хөнөөл учруулахгүй.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Бүх хүн хог хаяж, байгалийг бохирдуулдаггүй.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Эх дэлхий минь бидэнд гомддоггүй байх аа.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Эх дэлхийгээ аварч чадах нь хүн өөрөө шүү.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

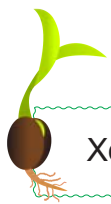


2. Эх дэлхийгээ хайрлан хамгаалах уриалга бичье.

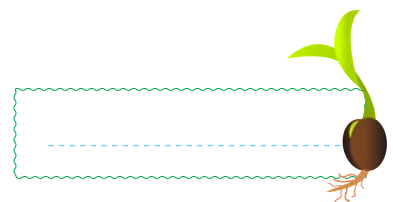
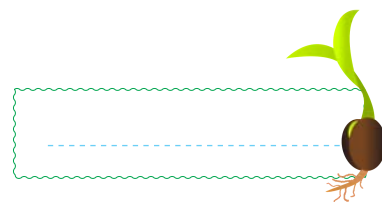
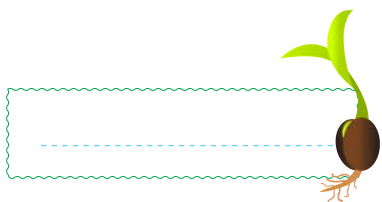
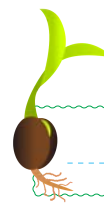
"БАЙГАЛИА БОХИРДУУЛАХГҮЙ БАЙЯ" САЙН ҮЙЛИЙН ҮРИЙГ СУУЛГАЯ.



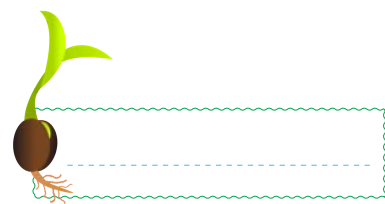
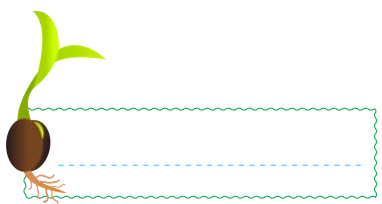
- Ямар ямар сайн үйлийн үрийг суулгах вэ?
- Багаараа ярилцаж бичээрэй.
- Өгүүлбэрээ “-я, -ё, -е” нөхцөлөөр төгсгөөрэй.



Хогоо ялгаж хаяя.



Гялгар уут хэрэглэхгүй байя





3. Зургийг анхааралтай ажиглаарай. Дараах хоёр өгүүлбэрийн санааг зурагтай харьцуулж хэлэлцээрэй.

"Эх дэлхийгээ аврах нь хүн та өөрөө"

"Эх дэлхийгээ мөхөлд хүргэж байгаа нь хүн та өөрөө"



1



- Зураг тус бүрийн санааг баталсан өгүүлбэр 3, 3-ыг бичээрэй.
- Зөв бичих дүрмийн алдаагүй, бүтэн өгүүлбэрээр бичээрэй.
- Бичсэнээ бие биедээ уншаад, зургийн санааг илэрхийлж чадсан эсэхээ ярилцаарай.



ДААЛГАВАР 2



1. Эх дэлхийдээ туслах төлөвлөгөө гаргаж мөрдье. Төлөвлөгөөгөө бие биедээ чанга дуугаар яриарай.

- Чи эх дэлхийдээ туслах юуг хийж чадах вэ? Бодоорой.
- Цэгийн оронд тохирох үйл үгийг бичиж, төлөвлөгөөгөө гүйцээгээрэй.
- Үйл үгээ “-я, -е, -ё” нөхцөлөөр төгсгөөрэй.

Эх дэлхий минь уйлж байна.



Явган

Дугуйгаар



Цэцэг

Усаа



Мод

Модоо



Шаардлагагүй үед
гэрлээ



Гол усаа

Ан амьтнаа



Хог хаяхгүй

Хогоо ангилж



2. Эх дэлхийдээ яаж туслах тухай өдрийн тэмдэглэлдээ бичээрэй.
Бичсэнээ ангийхандаа уншаарай.

БИ ЭХ ДЭЛХИЙДЭЭ ТУСАЛМААР БАЙНА.

Би ийм учраас дэлхийдээ
хайртай.

Handwriting practice area for the first prompt, consisting of seven horizontal dashed lines within a purple heart shape.

Эх дэлхийг минь муухай
болгож байгаа юм бол

Handwriting practice area for the second prompt, consisting of seven horizontal dashed lines within a yellow scalloped shape.

Би дэлхийдээ ингэж тусалж чадна.

Handwriting practice area for the third prompt, consisting of two numbered sections (1. and 2.) with multiple horizontal dashed lines for writing.

ДААЛГАВАР 3



1. “Гоёхон дэлхий” дууг хоёр дахин сонсоод, асуултад хариулж бичээрэй.

Зургийг харж, санаа аваарай.



Юу?

Нар

Хаана?

Хаана?

Хаана?

Юу?

Юу

Юу?

Юу?

Юуг?

Юуг?

Алаг цэцэгсийг минь илбэн байна.

Аяны шувууд нь тухлан байна.

Ан амьтан нь хөөцөлдөн байна.

Хүүхэд бид дуулж байна.

Үүрд мөнх цэнгэг байг.

Үүрд мөнх ногоорон байг.

Үеийн үед цэлмэг байг.

Үрийн үрд амгалан байг.

Хугалж болохгүйг би мэднэ.

Хиртээж болохгүйг бид мэднэ.



2. Өнгөөр ялгасан мөрийг өөрчилж, шүлэг зохиоцгооё.

Жишээ нь:

Далавч нь гэмтсэн жаахан болжморт
Гараа сунган тусалцгаая.

Эхээс төөрсөн зээрийн янзаганд
Гараа сунган тусалцгаая.

Гоёхон цэцэг, ногоон моддыг
Гэмтээж болохгүй шүү, хайрлаарай.

Ганган тогос, хөөрхөн янзагыг
Гомдоож болохгүй шүү, хайрлаарай.

Цэлмэг тэнгэр, цэнгэг усыг
Хиртээж болохгүй шүү хайрлаарай

Цэлгэр уудам дэлхийдээ
Хайраа түгээж дуулаарай.



3. Эх дэлхийгээ юутай адилтгаж бичих вэ? Адилтгал бүтээе.

1 Дэлхийг “бөмбөг”, “ээж”-тэй адилтгаж болох уу? Ярилцаарай. Адилтгалаар өгүүлбэр зохиож бичээрэй.



Бөмбөг шиг бөөрөнхий дэлхий

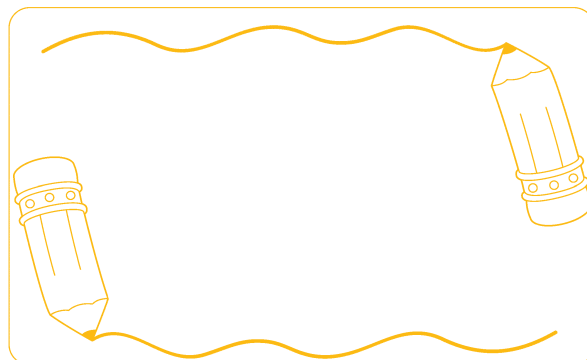
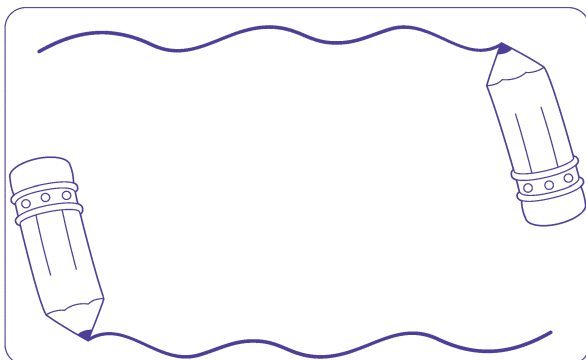
Ээж шиг ачтай дэлхий

Өгүүлбэр: _____

Өгүүлбэр: _____

2 Дэлхийг өөр юутай адилтгаж болох вэ?

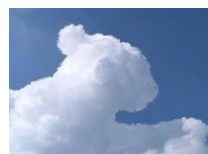
- Зураарай.
- Адилтгаж бичээрэй.
- Өгүүлбэр зохиогоорой.



Өгүүлбэр: _____

Өгүүлбэр: _____

3 Үүлийг юутай адилтгаж болох вэ? “шиг, мэт” гэсэн үг ашиглан өгүүлбэр зохиогоорой.



ДААЛГАВАР 4



1. "Мэргэн өвгөн" үлгэрийн гол хэсгийг алдаагүй, цэвэрхэн бичээрэй.

1 Гол хэсгийг бичээд үлгэртээ нэр өгөөрэй.

нэр:

Эхлэл
хэсэг:

Тэнүүн сайхан тал нутагт нэгэн мэргэн өвгөн мал маллаж, ан гөрөө хийж, амар тайван амьдарч байжээ.

- Би маш их гайхаж байна. Эртнээс би танай ард түмэнд мал сүрэг, ан гөрөөс, олон зүйлийн шувууд, тал хээр, ой мод гээд бүгдийг бүтээж өгсөн. Одоо та нар ямар болгосныг би харуулъя гэв.

Тэгтэл өвгөний нүдэнд

Гол
хэсэг:

Төгсгөл
хэсэг:

Хэзээ ч, юунаас ч айж байгаагүй өвгөн энэ удаа үнэхээр айлаа...
Өвгөн асгартал уйлж: "Дэлхий ээж минь таныгаа бид дахин гомдоохгүй, бид эх дэлхийгээ хайрлана" гэж хэлэв.



2. Үлгэрт гарч байгаа өвгөний хийсэн үйлийг гүйцээж бичээрэй.

Өвгөний хийсэн үйл:

- Өвгөн амьдарч байжээ.
- ... нутаг усаа хараад, бодолд автан сууж ... зүүрмэглэжээ.
- ... өвгөн сэтгэл зовж хэлэв.






Гол хэсгийн өвгөний үйл

- ... өвгөн үнэхээр айлаа.
- Өвгөн нүдээ нээвэл:
- Өвгөн асгартал уйлж: "Дэлхий ээж минь таныгаа бид дахин гомдоохгүй, бид эх дэлхийгээ хайрлана" гэж хэлэв.

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Эхийг сонсоод, ойлгодог болсон.			
2. Үйл явдлын учир шалтгааны уялдаа холбоог ойлгож тайлбарласан.			
3. Эхээс төрсөн мэдрэмж сэтгэгдлээ илэрхийлсэн			
4. Шүлгийн уран дүрслэлийг тайлбарласан.			
5. Шүлгийг дуурайн зохион бичиж сурсан.			
6. Үйлийн төгсгөх нөхцөлийн утгыг мэдэж авсан.			
7. Баримт, график ашиглан мэдээ бичсэн.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. Өгүүлбэрүүдийг хурааж сурсан.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.



Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.

Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.

Би маш сайн хичээж суралцсан.



4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.



Би үүнийг чаддаг болно.



сонсох



ярих



унших



бичих

IX БҮЛЭГ. ХАРИЛЦААНЫ СОЁЛ

ДААЛГАВАР 1



1. "Зараахан" эхийг анхааралтай сонсоод, Бөөдийг ээж нь, найз нар нь юу юу гэж хэлснийг бичээрэй. Эхээ дахин сонсоод, зөв бичсэн эсэхээ шалгаарай.



Зарааны зулзагыг Бөөдийг гэдэг.

Бөөдийн ээж:



Blank writing area with horizontal dashed lines for the fox's mother.

Blank writing area with horizontal dashed lines for the frog's mother.



Blank writing area with horizontal dashed lines for the bee's mother.

Blank writing area with horizontal dashed lines for the ant's mother.



Blank writing area with horizontal dashed lines for the rabbit's mother.

Blank writing area with horizontal dashed lines for the duck's mother.



2. Зараахан үлгэрээс санаа авч, найз нөхдөө тодорхойлж бичээрэй.

Жишээ нь:

Миний найз намайг хэзээ ч хуурч байгаагүй. Тэр үнэнч найз.

Large blank writing area with horizontal dashed lines for the student's response.



3. "БИ ЯМАР ХҮҮ (ОХИН) ВЭ? Хүмүүсийн хэлснийг нэгтгэж, алдаагүй, цэвэр сайхан бичээрэй.



Blank writing area with a yellow border and three horizontal dashed lines for writing.



Blank writing area with a purple border and three horizontal dashed lines for writing.



Blank writing area with an orange border and three horizontal dashed lines for writing.



Blank writing area with a green border and three horizontal dashed lines for writing.



4. Найзуудтайгаа чөлөөт цагаараа нэг газар луу хамт явах талаар "Утсаар ярьсан" харилцан яриа зохиож бичээрэй.

1



- Бүтэн өгүүлбэрээр асууж, бүтэн өгүүлбэрээр хариулаарай.
- Цэг тэмдгээ зөв бичээрэй.
- Зөв бичих дүрмийн алдаагаа хянаарай.

Blank writing area with a blue border and seven horizontal dashed lines, each starting with the word "нэр:".

ДААЛГАВАР 2



1. “Би үүнийг өөрчлөхийг хүсэж байна” эхийг анхааралтай сонсоорой. Хүслэнгийн төлөвлөгөөг багаараа ярилцан дараах загварт буулгаарай.

	Юуг өөрчлөх вэ?	Юу хийх вэ?	Хэзээ вэ?
1		Сонирхолтой ном унших	
2	Утсаар тоглодог, юм үздэг цагаа багасгах		жилийн турш
3			

► “Утсаар тоглодог” байдлыг өөрчлөхийн тулд та нар юу хийх вэ? Багаараа ярилцаж, төлөвлөгөөнд нэг санаа нэмээрэй.

4	Утсаар тоглодог, юм үздэг цагаа багасгах		
---	--	--	--



2. Ойрын хугацаанд чиний амьдралд тохиолдсон сургамжтай, хөгжилтэй, ухаарал хайрласан ямар үйл явдал болсон тухай өдрийн тэмдэглэл бичээрэй. Мөн тэр үйл явдлаас төрсөн сэтгэгдэл, цаашид юу хийхээр шийдсэн зэргээ бодоорой.

► Хүсэл мөрөөдөлдөө хүрэхийн тулд өдрийн тэмдэглэлээрээ дамжуулж өөрийгөө сайн хөгжүүлж байгаарай.

Blank lined area for writing a journal entry. A small icon of a hand holding a pencil is located in the bottom right corner of the writing area.



3. Чи өөрийнхөө юуг өөрчилмөөр байна. Түүний тулд юу хийх вэ?

- Ямар зан чанараа өөрчилмөөр байдаг вэ?
- Сонсох, ярих, унших, бичих зэрэг аль чадвараа хөгжүүлмээр байна вэ?
- Бие бялдраа хөгжүүлэхийн тулд юу хийх вэ?
- Ямар авьяас чадвараа хөгжүүлэх вэ? гэх мэт

Миний 2 сарын төлөвлөгөө.



Овог, нэр

... оны ... сарын ... өдөр

Би ямар учраас юуг өөрчилмөөр байна вэ?



Эхний сард юу хийх вэ?

Хоёрдахь сард юу хийх вэ?

Би ямар үр дүнд хүрсэн байх вэ?



ДААЛГАВАР 3



1. Бие биедээ үлгэр ярьж, үлгэр сонсьё.



Ангараа тойрч суугаад,
бие биедээ хамгийн дуртай
үлгэрээ яриарай.



Найзыгаа үлгэр
ярьж байхад
нь анхаарлаа
сарниулалгүй,
хүндэтгэлтэй
сонсоорой.



Ярилцагчийнхаа
нүүр, нүд рүү нь
харж сонсоорой.



Ярьж байгаа
найз руугаа
толгой дохь,
инээмсэглээрэй.



Хэрэв найз
нь сандарч
түгдэрвэл
тайвшруулж,
дахин
яриулаарай.

1 Найз нарынхаа ярьсан үлгэрийн санааг дүгнэн ярилцаарай.

- Үлгэрээс чи юуг ойлгосон бэ? Аль дүрийн хийсэн үйл ямар учраас чамд таалагдсан бэ? Мөн таалагдаагүй вэ? гэдгийг хоёроос гурван өгүүлбэрээр дүгнэн бичээрэй.

Handwriting practice area with a blue border and four horizontal dashed lines. A small illustration of a boy sitting at a desk with books and a red apple is in the bottom right corner.

2 “Үлгэрийн цаг” дараа хэзээ болохыг багшаасаа асуугаад, үлгэр ярихад идэвхтэй оролцоорой.



2. “Хэрэв Тorigийн гэр бүлд ийм явдал тохиолдсон бол тэд яаж хандах байсан бол?” төсөөлөн бодоод бичицгээе.



Энэ үед Тorigийн хүү: Манай аргамжаатай морь алдуураад тариан талбайд орж хамаг тариаг идчихлээ гэв.

Тorigийн гэр бүлийн гишүүд юу юу гэж хэлж болохыг багаараа ярилцаад, бүтэн өгүүлбэрээр бичээрэй. Зохиосон хэсгээрээ жүжигчлэн тоглоорой.



Тори



Эхнэр



Хүү

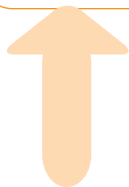


Охин



3. Тorigийн гэр бүлийн нэг гишүүний хэлсэн үгийг сонгож, хурааж бичээрэй.

Өгүүлбэрийг хураая.



-
-
-
-
-



Өгүүлбэрийг дэлгэрүүлье.

ДААЛГАВАР 4



1. “Монгол хувцас” дууг анхааралтай сонсоорой. Дуунд хувцасны юу юуг нэрлэснийг зурагт сумаар тэмдэглэж, бичээрэй. Дууг дахин дахин сонсож, дуулж сураарай.



2. Дараах 4 мөрт шүлгийн хэлбэрийг дуурайж, шүлэг зохиогоорой.

1 Дуурайхын тулд шүлгийг сайн ажиглая.

Ээжийн оёсон шинэхэн дээл
Эвтэйхэн, хөнгөн, хөөрхөн дээл
Товч шилбэ нь тохирсон дээл
Тоос хүргэмгүй сайхан дээл

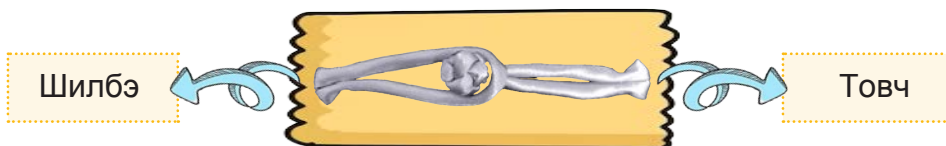
1 Эхний 2 мөр “Э” эгшгээр толгой холбосон.

2 Дараагийн 2 мөрийг “Т” эгшгээр толгой холбосон.

3 Шүлгийн мөр бүрд нэг үгийг давтсан байна.

4 Шүлгийн мөр бүр дөрвөн үгтэй байна.




2 Үгийн утга мэдье.



3 Өөрийн нэг хувцсаа сонгон, түүнийг дөрвөн мөр шүлгээр магтаарай.

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬЕ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Эхийг сонсоод санааг хүснэгтээр илэрхийлсэн.			
2. Баатруудын хэлэх үгийг таамаглан зохиож, дуу оруулан жүжиглэсэн.			
3. Үлгэрийг үйл явдлын дарааллын дагуу ярьсан.			
4. Эхийн эхлэл, гол, төгсгөл хэсгийн ялгааг харьцуулж, дүгнэсэн.			
5. Зөв, хурдан, ойлгож уншиж сурсан.			
6. Шүлгийг дуурайн зохиож бичиж сурсан.			
7. Хүсэл мөрөөдөл, зорилгодоо үндэслэн, өөрийгөө өөрчлөх төлөвлөгөө бичсэн.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. Өгүүлбэрийг хурааж сурсан.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.


Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.


Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.


Би маш сайн хичээж суралцсан.




4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.




Би үүнийг чаддаг болно.




сонсох



ярих



унших



бичих

Х БҮЛЭГ. ЁС ЗАНШЛАА ДЭЭДЭЛЬЕ

ДААЛГАВАР 1







1. Бүгдээрээ хэлэлцье. Бие биеийнхээ яриаг анхааралтай сонсож, тэмдэглэж бичиж аваад, ярилцаарай. Бие биеэсээ асуулт асуугаарай.

Хэлэлцэх асуулт:

- Бид зөв, сайхан мэндэлж сурсан уу?
- Гэрийнхэн, найз нөхөдтэйгөө тогтмол мэндэлдэг үү?
- Бид яагаад бие биетэйгээ мэндлэх хэрэгтэй вэ?

Миний санаа бодол: (Өөрийн санаагаа бичээрэй.)

Blank writing area with horizontal dashed lines for notes.

тэмдэглэл	тэмдэглэл	тэмдэглэл	тэмдэглэл
			
Blank writing area	Blank writing area	Blank writing area	Blank writing area

Миний асуулт:

Blank writing area with horizontal dashed lines for questions.

Би юу мэдэж авсан бэ?

Blank writing area with horizontal dashed lines for answers.

ДААЛГАВАР 2



2. “Хүсэл мөрөөдөл - Зорилго - Өдрийн төлөвлөгөө” бичье.



Хүсэл мөрөөдлөө
бичээрэй.

Blank writing area with horizontal dashed lines for the 'Хүсэл мөрөөдөл' section.

Зорилго болгож
бичээрэй.

Blank writing area with horizontal dashed lines for the 'Зорилго' section.

Зорилгодоо хүрэхийн тулд
хийх зүйлээ жагсаан бичээрэй.

Хураангуй өгүүлбэрээр бичээрэй.

Blank writing area with horizontal dashed lines for the 'Зорилгодоо хүрэхийн тулд хийх зүйлээ жагсаан бичээрэй' section.

1 Төлөвлөгөө болгоорой.

Би юу хийх вэ?

хугацаа

•	
•	
•	
•	

ДААЛГАВАР 3



1. “Хүүхдийн даахины ерөөл”-ийг анхааралтай сонсоорой.

1 Ерөөлийн хэсгийн утгыг зураасаар зөв харгалзуулаарай.

Номд	усч
Нойронд	баатар
Үйлэнд	цэцэн
Үгэнд	сэргэг
Дайнд	уран
Далайд	мэргэн

2 Эхэд юуны тухай өгүүлсэн бэ? Бичээрэй.



2. Дараах ерөөлийн хэсгийг гүйцээж бичье.

- “-бол” үйл үгэнд нөхцөлүүдийг зөв холбож бичээрэй.
- Аль нөхцөл нь ерөөлийн утгыг зохистой, аль нөхцөл нь зохисгүй болгож байгааг ярилцаарай.

Номд мэргэн
Нойронд сэргэг
Үйлэнд уран
Үгэнд цэцэн
Дайнд баатар
Далайд усч

бол -

- оорой
- г
- уузай
- оосой
- гтун
- я, -ё



3. Охин, хүүгийн нэгийг сонгон ерөөл зохиоё. Зохиосноо аялгуулан уншаарай.

Хэнийг юунд ямар болоосой гэж ерөөх вэ?

.....

.....

.....

.....

ДААЛГАВАР 4



1. Цэгийн оронд утга тохирох үгийг нөхөж, өгүүлбэрийг гүйцээгээрэй.

Хурдан морь унаач хүүхэд _____
саад болохгүй, _____ бие барихгүй,
_____ салхи хөөрөгдөхгүй,
тохирсон, _____ авсаархан, _____
өнгийн хувцас өмсөнө.



Нөхөх үг: давхихад, тод, хөнгөн,
халууцахад, биед, хөдөлгөөнд



2. Өгүүлбэрийг гүйцээж бичээрэй.



Жишээ нь: Баяр наадмаар **хурдан морь** уралддаг.



Баяр наадмаар _____ даг.



Баяр наадмаар _____ даг.



3. Сайн морины тухай чи ямар сонин содон түүх сонсож байсан бэ? Ангиараа ярилцаарай. (бахархам, өхөөрдөм, гунигт түүхийн тухай ном, кино, хүмүүсийн яриа, болсон үйл явдал...)

Хэзээ, хаана, юунаас
болж юу болсон бэ?

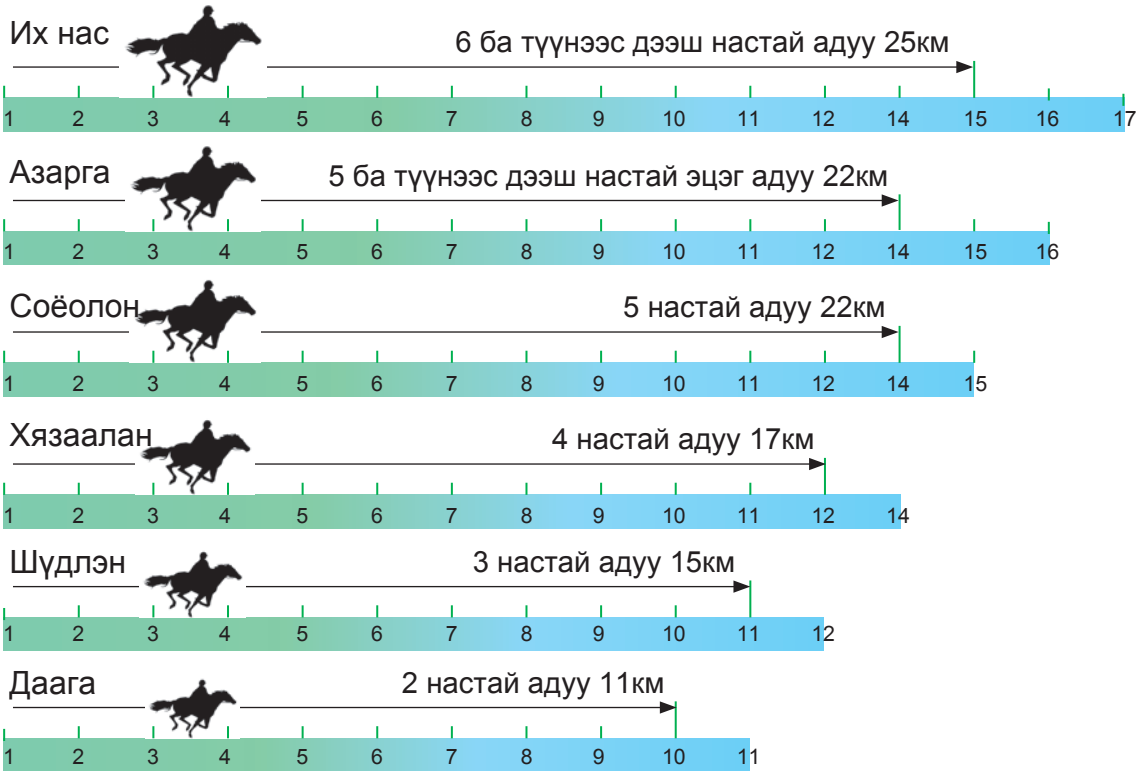
Хэзээ ч мартагдахааргүй, сэтгэл
хөдөлгөсөн, ухаарал өгсөн....

Үйл явдлаа ярихдаа эхлээд, дараа нь, төгсгөлд нь юу болсныг яриарай.

Ярихдаа “тийм учраас”, “ийм учраас”, “түүнээс болж” гэсэн үгсийг хэрэглээрэй.



4. Морины нэг гайхамшигт шинж нь түүний хурд хүч билээ. Наадамд ямар насны морь ямар зайнд уралддаг вэ? Зургийг харж тайлбарлаж яриарай.




5. Морины ямар ямар зүс байдгийг нэрлэж бичээрэй.

Алаг морь, хүрэн морь

.....

.....

.....




6. Зөв бичье. Үгсийг тийн ялгалаар хувилгаж бичээрэй.

Тийн ялгал	Үг хувилах	
	хүлэг	хоног
нэрлэх		
харьяалах		
өгөх орших		
заах		
гарах		
үйлдэх		
хамтрах		
чиглэх		

ДААЛГАВАР 5



1. “Ботго авхуулах зан үйл” бичлэгээс чухал санааг тэмдэглэж сонсоорой. Бие биеэсээ тодруулж асуулт асуугаарай.

1 Тэмдэглэлдээ үндэслэж, асуултад бүтэн өгүүлбэрээр хариулж бичээрэй.

- “Ботго авхуулах зан үйл”-ийг хэн бүртгүүлсэн бэ?
- Монгол улс юуг ЮНЕСКО-ийн яаралтай хамгаалах шаардлагатай соёлын өвийн жагсаалтад бүртгүүлсэн бэ?
- “Ботго авхуулах зан үйл”-ийг хаана бүртгүүлсэн бэ?
- “Ботго авхуулах зан үйл”-ийг хэзээ бүртгүүлсэн бэ?
- “Ботго авхуулах зан үйл”-ийг ямар учраас бүртгүүлсэн бэ?



2. Хүүхдүүд ээ, та бүхэн радио, телевиз, цахим хуудас, сонин сэтгүүлээс ямар нэгэн мэдээ мэдээллийг өдөр бүр сонсож, уншдаг. Чи хамгийн сүүлд юуны тухай мэдээг хаанаас сонссоноо ангийхандаа яриарай.

Даалгавар:

- Хосоороо эсвэл багаараа сонин, бусдад хэрэгтэй мэдээ бичиж ирээрэй.
- Мэдээгээ ангийхандаа телевизийн нэвтрүүлэгч шиг ойлгомжтой, тод уншиж өгөөрэй.

Мэдээгээ ганцаараа эсвэл хосоороо уншиж болно.

Видео болон зурган мэдээ бэлтгэж болно шүү.

Өөртөө итгэлтэй яриарай.



3. Найз нөхдийнхөө бэлдсэн мэдээг анхааралтай сонсоорой. Мэдээнээс чухал зүйлийг лавшруулан тодруулж, тэмдэглэж сонсоорой.

1 Хэний мэдээлэл ямар учраас хамгийн сайн мэдээ байсан талаар ярилцаарай.



4. Дараах “Сурагчийн дүрэмт хувцасны тухай” баримтыг нэгтгэн, товч мэдээ бичээрэй. Бичсэн мэдээндээ гарчиг өгөөрэй.






- Хэн - Сурагчид
- Юу - Сурагчийн дүрэмт хувцас
- Хэзээ - Сурагчийн дүрэмт хувцас анх 1552 онд үүссэн гэдэг.
- Хаана - Сурагчийн дүрэмт хувцсыг Английн Лондон хотын сургуулийн хүүхдүүд анх өмсжээ.
- Яагаад - Сургуулийн сурагчид дүрэмт хувцсаар жигдрэх, суралцах таатай орчныг бүрдүүлэх үүднээс анх санаачилжээ.

Гарчиг

ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЬ!

1 Анхааралтай уншаад, өөрийгөө үнэлээрэй.

Би чаддаг болсон.			
1. Эхийг сонсоод гол санааг тодруулж, асууж тэмдэглэсэн.			
2. Мэдээг ойлгомжтой, дэс дараалалтай танилцуулсан.			
3. Эхээс төрсөн мэдрэмж сэтгэгдлээ илэрхийлж сурсан.			
4. Хэлэлцүүлэгт идэвхтэй оролцож сурсан.			
5. Эхийг уншаад сайн ойлгож байна.			
6. Шүлгийг уран уншиж сурсан.			
7. Хүсэл мөрөөдөл, зорилгодоо үндэслэн, өөрийгөө өөрчлөх төлөвлөгөө бичсэн.			
8. Алдаагүй, цэвэрхэн бичиж сурсан.			
9. Зөв бичих дүрмийн алдаатай үгсийг олж, дүрмийг тайлбарлаж сурсан.			
10. Миний 1 минутад уншсан үгийн тоо.			

2 Миний хамгийн сайн ойлгосон зүйл:

Миний ойлгоогүй зүйл:

3 Чи яаж суралцсан бэ? Өмнөх хэсэгт (+) тэмдэг тавиарай.



Бүх даалгавраа бие дааж хийсэн.

Багшийн тусламжийг авсан.

Найз нартайгаа хамтарч хийсэн.

Гэрийнхнийхээ тусламжийг авсан.

Би маш сайн хичээж суралцсан.



4 Би цаашид энэ чадвараа хөгжүүлмээр байна.



Би үүнийг чаддаг болно.



сонсох



ярих



унших



бичих

ӨМНӨХӨӨ БАТАТГАЯ

БИЧИХ ДААЛГАВАР

“Чулуун цуглуулга” эхэд зүггүйтэж хийсэн тэр чулуун цуглуулга ямар муухай хор уршигтай байсныг Эрмүүний ухаарлаар дүрслэн бичжээ. Энэ эхийн бичлэгийн арга барилыг дуурайн “Гомдоосон бол уучлаарай” сэдвээр 100-120 үгтэй эх зохион бичээрэй.

Эхлэл хэсэг: Найзыгаа гомдоосон байж магадгүй талаар товч бичих (20-30 үгтэй)

Гол хэсэг: Найзыгаа шоглож гомдоосон тохиолдол болон түүнийхээ төлөө уучлал гуйж амжсан эсэх талаараа дэлгэрэнгүй бичих (60-70 үгтэй)

Төгсгөл хэсэг: Эхлэл болон гол хэсгийн мэдээлэл дээр тулгуурлан найзаасаа уучлал хүсэх нь чухал гэдгийг өөрийн санаа бодлоор дүгнэн бичих (20-30 үгтэй)



Handwriting practice area with a green dashed border and horizontal lines. A small illustration of a hand holding a pencil is in the bottom right corner.

БИЧИХ ДААЛГАВАР

“Өвийн хэлхээ” эхэд үндэсний өв соёлоо уламжлуулан хойч үедээ үлдээхийн чухлыг мэргэн хэмээн хүндлэгдсэн Дамба өвөөгийн дүрээр төлөөлүүлэн дүрслэн бичжээ. Энэ эхийн бичлэгийн арга барилыг дуурайн “Миний хүсэл” сэдвээр 100-120 үгтэй эх зохион бичээрэй.

Эхлэл хэсэг:

Үндэсний өв соёлоос суралцах нь яагаад чухал болохыг товч танилцуулж бичнэ. (20-30 үгтэй)

Гол хэсэг:

Үндэснийхээ өв соёлоос суралцах тулд ямар зорилготой байгаагаа мөн хэр хичээж байгаа талаараа дэлгэрэнгүй бичнэ. (60-70 үгтэй)

Төгсгөл хэсэг:

Эхлэл болон гол хэсгийн мэдээлэл дээр тулгуурлан хүсэл, зорилго бол амжилт юм гэдгийг өөрийн санаа бодлоор дүгнэн бичнэ. (20-30 үгтэй)



A large writing area with a decorative border of blue arrows. The area contains several horizontal dashed lines for writing. In the bottom right corner, there is a small illustration of a hand holding a pencil.

МОНГОЛ ХЭЛ V ДАСГАЛ АЖЛЫН ДЭВТЭР

Хос хэлний сургалттай ерөнхий боловсролын
сургуулийн 5 дугаар ангид үзнэ.

Зохиогчийн баг

Ахлагч:

Гишүүд:

Б.Цасанчимэг

Б.Аяужан

Т.Сауле

А.Хавдолда

Редактор:

Зураач:

Хэвлэлийн эх бэлтгэгч:

Д.Эрдэнэсан

Н.Буян

Ц.Сугар

Формат: 84x108/16

Офсет хэвлэл. Офсет хэвлэлийн цаас. 80гр/м²

Хэвлэлийн хуудас: 10х.х

Хэвлэлийн эхийг “Содпресс” ХХК-д бэлтгэж,
“Содпресс” ХХК-д 2573 хувь хэвлэв.

ISBN 978-9919-9004-4-1

